

Oud-Limburgse Schuttersfederatie

OPGERICHT 1937

Normen voor deelname aan
wedstrijden in de categorie

Gilde Exercitie

Versiebeheer

versie	datum	omschrijving wijziging
Eerste druk, Revisie 0	2007 (OLS-Bestuur)	
Eerste druk, Revisie 1	1 januari 2009 (OLS Bestuur)	Wijziging Hoofdstuk 4.1 en 4.2 ALV 11 oktober 2008
Eerste druk, Revisie 2	1 mei 2009 (OLS Bestuur)	Wijziging type fout Hoofdstuk 3.3, art. 2 en 7; 3.4, art. 2 en 7; Hoofdstuk 4.1 art. 12 en 4.2 art. 11, Toevoeging ongepoetst zilver Hfdstuk 2.1 art.6 Hfdstuk 2.4 art. 6
Eerste druk, Revisie 3	1 mei 2010 (OLS Bestuur)	Toevoeging opstelling kleine schutterijen in de Nieuwe Exerctie en samenstelling Normencommissie
Eerste druk, Revisie 4	juni 2013	Wijzigingen ALV 2 maart 2013
Eerste druk Revisie 5	Mei 2014	Wijzigingen ALV 8 maart 2014
Eerste druk Revisie 6	April 2015	Wijzigingen ALV 7 maart 2015
Eerste druk Revisie 7	Oktober 2015	Wijzigingen ALV 3 oktober 2015
Eerste druk Revisie 8	Maart 2016	Wijzigingen ALV 5 maart 2016
Eerste druk Revisie 9	April 2017	Wijzigingen ALV 4 maart 2017
Eerste druk Revisie 10	Oktober 2018	Wijzigingen ALV 6 oktober 2018
Eerste druk Revisie 11	Maart 2020	

Inhoudsopgave

VOORWOORD	5
0.0 DOEL VAN DE NORMEN.....	7
0.1 PRAKTISCHE AANWIJZIGINGEN.....	8
0.2 Gilde-opstelling	10
1. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN TIJDENS DE OPTOCHT	12
1.1 BESTE HOUDING	12
1.2 MOOISTE GEHEEL.....	15
1.3 BESTE DEFILÉ.....	18
1.4 BESTE TAMBOUR-MAITRE	21
1.5 BESTE COMMANDANT	22
1.6 BESTE VAANDELDRAGER.....	24
1.7 BESTE BORDJESDRAGER.....	26
1.8 BESTE STANDAARDRUITER	27
2. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN OP HET FEESTTERREIN	28
2.1 MOOISTE KONING	28
2.2 MOOISTE KONINGIN.....	30
2.3 MOOISTE SCHUTTERSKONINGIN	31
2.4 MOOISTE KONINGSPAAR.....	33
2.5 MOOISTE KEIZER.....	34
2.6 MOOISTE KEIZERIN	36
2.7 MOOISTE SCHUTTERSKEIZERIN	38
2.8 MOOISTE KEIZERSPAAR	40
2.9 MOOISTE HOFDAME(GROEP).....	40
2.10 BESTE MARKETENTSTER(GROEP).....	42
2.11 BESTE SOETELAARSTER(GROEP)	43
3. VENDELZWAAIEN	44
3.1 VENDELEISEN.....	44
3.2 VENDELEN	45
3.3 VERKLARINGEN RUBRIEKEN	47
4. EXERCITIE	50
4.1 EXERCITIEPROGRAMMA SPIES EXERCITIE	50
5. AFBEELDINGEN EN VERRICHTINGEN.....	60
5.1 SABELONDERDELEN	60
5.2 DEFILÉ, STOKBEWEGINGEN TAMBOUR-MAÎTRE.....	61
5.3 DRAGEN ONDERSCHIEDINGEN IN COMBINATIE MET WEDSTRIJDZILVER	65
5.4 VOORBEELD FOTO's	67

6. SAMENVATTING..... 72

VOORWOORD

OUD-LIMBURGSE SCHUTTERS-FEDERATIE WEDSTRIJDNORMEN VOOR OPTOCHT EN OVERIGE WEDSTRIJDEN VOOR GILDE EXERCITIE OP HET FEESTTERREIN TIJDENS HET O.L.S. FEEST

GILDE EXERCITIE 1^e DRUK Revisie 11

In deze uitgave zijn een aantal tekstuele wijzigingen of aanpassingen opgenomen. Deze uitgave wordt integraal op de website www.olsfederatie.com geplaatst.

Deze wijzigingen c.q. aanpassingen zijn opgenomen in de samenvatting onder Hoofdstuk 6. Daarnaast zijn de wijzigingen najaar opgenomen in de normen in de kleur **geel**.

Theo Looijmans
Voorzitter Normencommissie

Vragen over de normen kunnen, schriftelijk of per e-mail, worden gesteld aan het:
Secretariaat van de Normencommissie
normencommissie@olsfederatie.com

Vragen of voorstellen tot wijziging van de normen dienen **via** het secretariaat van het Bondsbestuur schriftelijk of per e-mail te worden ingediend bij het:
Secretariaat van de OLS
Dhr. B. van Lierop
Vossestaart 1
5803 LN Venray
secr.olsfederatie@olsfederatie.com

Juryleden dienen vragen over de normen in te dienen via het secretariaat van de jury:
normencommissie@olsfederatie.com

NORMENCOMMISSIE

Samenstelling normencommissie

Voorzitter:
theooymans@gmail.com

Th. Looijmans

Secretaris:
normencommissie@olsfederatie.com

Marijke F.A.M. Poolen

Leden:

**Schuttersbond Eendracht Born-Echt
R.K. Zuidlimburgse Schuttersbond
Schuttersbond Sint Gerardus
Maas en Kempen
Schuttersbond Eendracht Maakt Macht Weert
Schuttersbond Berg en Dal
Midden-Limburgse Schutters Bond
Schuttersbond Juliana
Schuttersbond De Maasvallei
VZW De Lommelse Schuttersgilden**

**F. van Hal
J.K.H. Duckers
L.C.H. Hazen
I. van Geebelen en D. Simons
M. Beelen
vacature
M. Joris
H. Stevens
H. van Lierop
*vacature***

0.0 DOEL VAN DE NORMEN

Wedstrijdnormen voor Gilden van het Oud Limburg Schuttersfeest (en eventueel de Bondsfeesten).

Het doel van de normen is, de voorwaarden te scheppen voor een zo reëel en objectief mogelijke beoordeling van de verenigingen en de individuele deelnemers aan de zogenaamde overige wedstrijden tijdens het OLS-feest en eventueel de Bondsfeesten.

Het doel is daarom tweeledig:

1. Als handleiding voor de juryleden.
2. Als handleiding voor de verenigingen en individuele deelnemers.

Ad. 1. Voor de beoordeling van de wedstrijden tijdens het OLS-feest is een groot aantal juryleden nodig. De jury wordt, onder supervisie van het federatiebestuur, door de jurycommissie samengesteld uit bondsjuryleden en juryleden die van buiten de bonden komen. Omdat deze juryleden uit verschillende regio's komen, kunnen verschillen in opvatting met betrekking tot de beoordeling ontstaan.

Als regel wordt iedere wedstrijd beoordeeld door **twee juryleden**.

Een gelijke benadering door de jury ten opzichte van de wedstrijden is noodzakelijk, om te voorkomen dat te grote puntenverschillen ontstaan. Dit wil echter niet zeggen dat de punten, door deze twee juryleden gegeven, gelijk moeten zijn. Voorafgaand aan een beoordeling overleggen de beide juryleden over het per onderdeel minimaal toe te kennen aantal punten. Een verschil in beoordeling is acceptabel, daar de plaats en het moment van beoordeling van de beide juryleden niet hetzelfde is. Tijdens de optocht vindt er na het defilé geen beoordeling meer plaats.

Toe te kennen waardering per rubriek uit de reeks 0 t/m 10 (100)	Omschrijving van het geconstateerde niveau, de prestatie, kwaliteit enz.
Van 0,0 tot en met 4,9 (0 – 49,5)	Zeer slecht, onvoldoende
Van 5,0 tot en met 5,9 (50 – 59,5)	Matig met meerdere tekortkomingen
Van 6,0 tot en met 6,9 (60 – 69,5)	Matig met enkele tekortkomingen
Van 7,0 tot en met 7,9 (70 – 79,5)	Goed met meerdere schoonheidsfouten
Van 8,0 tot en met 8,9 (80 – 89,5)	Goed met enkele schoonheidsfouten
Van 9,0 tot en met 10 ! (90 – 100)	Uitstekend, (<i>nagenoeg</i>) foutloos

Ad. 2. **Als richtlijn** en handleiding **voor de verenigingen** en de **individuele deelnemers**.

Iedere norm is onderverdeeld in rubrieken met gegevens waarop een jurylid haar/zijn totale beoordeling baseert.

Om tot een goede puntenwaardering te kunnen komen, is het voor de verenigingen en de individuele deelnemers noodzakelijk, minimaal aan de gegevens in deze rubrieken te voldoen.

Het is uiteraard niet mogelijk, om voor iedere norm alles tot in detail te omschrijven. Het zijn hoofdregels en ook als zodanig bedoeld.

Dat echter ook wordt gelet op kleinere, niet omschreven details, bijvoorbeeld de uitmonstering op een uniform, kleine beschadigingen, goede verzorging enzovoort, ligt voor de hand.

Het is dus zowel aan de verenigingen, als aan de deelnemers individueel, er zorg voor te dragen dat alles tot in de puntjes verzorgd is en dat aan de gehele norm de nodige aandacht wordt besteed.

Omdat ook in de praktijk is gebleken, dat deelnemers aan de (terrein)wedstrijden **niet op de hoogte** waren van de voor hen geldende normen en daardoor **lagere beoordelingscijfers** behaalden, verdient het aanbeveling om per vereniging een persoon aan te wijzen, die met de deelnemers aan wedstrijden de voor hen geldende normen doorneemt en attendeert op de beoordelingspunten.

Deze persoon zou tevens als contactpersoon kunnen optreden tussen de vereniging en de normencommissie.

0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN

Voor wedstrijden die tijdens de optocht beoordeeld worden, gelden de volgende algemene richtlijnen:

1. De wedstrijden worden door **twee** juryleden beoordeeld.
2. Iedere persoon/groep, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, geeft zich van tevoren bij het wedstrijdsecretariaat voor dit onderdeel op en neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenu). Elke vereniging moet deelnemen met één koning voorzien van koningszilver, een vaandeldrager met vaandel en ten minste één tamboer met slaande trom.
3.
  - het dragen van onderscheidingen samen met wedstrijdzilver of medailles is toegestaan;
  - indien onderscheidingen samen met wedstrijdzilver of medailles zichtbaar worden gedragen, dienen deze ordelijk en netjes gerangschikt te worden bevestigd;
  - voor de wijze van het dragen van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdzilver of medailles wordt verwezen naar de tekeningen opgenomen in AFBEELDINGEN, Paragraaf 5.3;
  - wanneer meerdere onderscheidingen naast elkaar of gezamenlijk op een baton (draagbalk) worden geplaatst zijn het of allemaal originele onderscheidingen of allemaal miniatures;
  - een onderscheiding mag nooit bedekt zijn door kleding of uitmonstering;
  - het op correcte wijze dragen van de onderscheidingen en wedstrijdzilver of medailles zal mede in de beoordelingen worden betrokken.

De volgorde van belangrijkheid van de onderscheidingen:

- de door of namens de **Kroon** verleende eretekens;
- de door of namens de **Heilige Stoel** verleende onderscheidingen;
- de op het schutters- en gildewezen betrekking hebbende en door de **Oud-Limburgse Schuttersfederatie** als zodanig erkende onderscheidingen.

Hierbij geldt het ereteken van **De Edele Eed-Broederschap van de Soevereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus** als de meest belangrijke onderscheiding.

Voorgaande is een handreiking hoe onderscheidingen moeten worden gerangschikt, of de genoemde onderscheidingen op het schuttersuniform gedragen worden is de verantwoordelijkheid van de persoon zelf en afhankelijk van de voorschriften die bij de verkregen onderscheiding horen.

De enige die een op- of aanmerking kan en mag maken, wanneer een drager van een onderscheiding deze zou dragen in strijd met de voorschriften, is diegene die de onderscheiding heeft verleend.

Het dragen van door of namens de Kroon verleende eretekens, tijdens de optocht en/of op het wedstrijdterrein, zal geen invloed hebben op de beoordeling.

4. Bij feesten, waarbij de koning/koningin (keizer/keizerin) **het defilé afnemen**, nijken de koning/koningin (keizer/keizerin) omdat zij dan vrij staan en hiertoe in de gelegenheid zijn, naar de voorbij trekkende keizer/keizerin en/of koningin/koningin.

5. Er is geen deelnemende vereniging, die een vaandel heeft uitgereikt gekregen door of namens ZM de Koning der Nederlanden. Het nijken van het vaandel aan deze autoriteit is derhalve niet nader uitgewerkt bij het onderdeel 'beste vaandeldrager'.

6. Het **vertrek** per vereniging bij aanvang van de optocht moet plaats vinden op **eerste afroep** van de regelingscommissie. Indien een vereniging te laat vertrekt, kan dit tot gevolg hebben, dat ze uitgesloten wordt van de prijzen die tijdens de optocht behaald kunnen worden.
Iedere vereniging dient het toegewezen optochtnummer duidelijk leesbaar mee te voeren en onder dit nummer in de optocht aanwezig te zijn.
Is men door overmacht te laat dan dient dit, met opgaaf van redenen, aan de regelingscommissie te worden gemeld.
7. **Tijdens de optocht** dient een **afstand van 50 meter + 10 meter of 50 meter - 10 meter (mitsdien tussen 40 en 60 meter)** tussen de verenigingen te worden bewaard.

8. De **wedstrijden tijdens de optocht** worden beoordeeld in 5 categorieën, te weten:

- oude exercitie
- nieuwe exercitie gewapend
- nieuwe exercitie ongewapend
- Belgische exercitie
- gildenexercitie

Voor deze categorieën gelden bij diverse beoordelingspunten andere richtlijnen, zoals bijvoorbeeld verschil in paradepas tussen oude en nieuwe exercitie.

Deze verschillen in reglementen zijn te vinden in de betreffende normenboekjes en reglementen per categorie.

9. Diverse beoordelingspunten eisen een exacte omschrijving. Deze omschrijvingen, overgenomen uit het exercitiereglement, zijn dan in de betreffende norm opgenomen.

Voor wedstrijden die op het wedstrijdterrein beoordeeld worden, gelden de volgende algemene richtlijnen:

1. De wedstrijden worden door **twee** juryleden beoordeeld.
2. Iedere persoon/groep, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, geeft zich van tevoren voor dit onderdeel op en neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenu).
- 3. Iedere persoon/groep, die in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling op het wedstrijdterrein, dient vooraf aan de optocht deelgenomen te hebben.**
4. Ter bevordering en stimulering van de jeugd als lid van een schutterij mogen jeugdige schutters als bijv. bieleman, sappeur, marketenster, soetelaarster, hospitaalsoldaat, vlaggendrager of vendelier uittreden op het wedstrijdterrein en ontvangen hiervoor als stimulans en blijk van waardering van deelname een aandenken.
Onder jeugd wordt in deze normen verstaan: hij/zij die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt.
5. Diverse beoordelingspunten eisen een exacte omschrijving. Deze omschrijvingen, overgenomen uit het exercitiereglement, zijn dan in de betreffende norm opgenomen.

		•		Bordjesdrager(s) 3 à 5m
				Vendeliers (Vendelend) 2m
		•		Tambour-maître ca. 3m
	○	○	○	Muziekkorps
	○	○	○	
	○	○	○	ca. 3m
	•		•	Marketentster(s) Of Soetelaarster(s) ca. 3m
		•		Heiligenbeeld
	•		•	Nationale en provinciale vlag
		•		Vaandeldrager ca. 3m
		•(•)		Keizer (Keizerspaar) ca. 3m
		•(•)		Koning (Koningspaar) ca. 3m
		••		Hofdames maximaal 3m
	•	•	•	Officieren (dekens) 1m
•	○	○	○	Commandant/gildeleden/wapengroep (manschappen)
	○	○	○	
	○	○	○	
	○	○	○	
				1m
				Vendeliers (Niet vendelend)

Toelichting:

- Tijdens het defilé bevindt de commandant zich aan de zijde van de autoriteiten, ter hoogte van het voorste rot gildeleden/wapengroep.
- De gilden mogen als er meer dan 16 manschappen zijn per rot van 4 gaan in afwijking van het exercitiereglement.
- Vendeliers lopen voorop indien ze vendelen, vendelen ze niet dan lopen zij achteraan

- Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van de schutterij bij het onderdeel dat zij uitbeelden.
- Indien de hierboven genoemde onderdelen deel uitmaken van de vereniging, dient de hierboven gegeven volgorde aangehouden te worden.

1. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN TIJDENS DE OPTOCHT

1.1 BESTE HOUDING

Toelichting

Ieder gilde, dat in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuue).

- beoordeling vindt plaats op twee plaatsen **tijdens de optocht, vóór het defilé**;
- bij de beoordeling weegt de uitvoering van de technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst;
- grootte, samenstelling en uniformering van het gilde zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. GERICHTHEID

- In de rotten, in de gelederen, tussen de diverse onderdelen van het gilde, muziekkorps, overheid en gildeleden (wapengroep.)
- Gerichtheid, d.w.z. in lijn blijven tijdens de mars, zowel op rechte stukken, alsook in flauwe en of haakse bochten van de weg.

2. AFSTANDEN

- Tussen de rotten en de gelederen conform de Gilde exercitie.
- Tussen de diverse onderdelen van het gilde conform paragraaf 0.2.

3. MARS - TEMPO - UITVOERING

De gewone pas:

- Marcheren aan de normale kadans, terwijl men de armen gestrekt zwaait.
De armen worden naar voor en achter tot op heuphoogte gezwaaid, de vuisten blijven gesloten en voor gericht. Men markeert de kadans met de hielen.

De eerste pas (aanmarcheerpas):

- Op het uitvoeringsbevel voorwaarts - - - mars
het gestrekte linkerbeen krachtig naar voren werpen en met de voetzool tegen de grond kloppen (voetslag). Tegelijkertijd de rechterarm gestrekt naar voren zwaaien tot op heuphoogte en de linkerarm op dezelfde hoogte naar achteren strekken.
- De romp blijft recht.
- De gewone pas vertrekt uit de houding "geef acht" met het bevel "voorwaarts - - - mars".
- De gewone pas bedraagt 75 cm.
De eerste pas bij de gewone pas bedraagt 50 cm.
- De normale kadans bedraagt 116 passen per minuut.
- Met de voetslag bedoelt men de slag met het plat van de voetzool op de grond, nadat men de dij op 45° heeft geheven en het been strekt.

Marcheren

- Co. "Voorwaarts - - - mars"*

Het aanmarcheren vangt aan met het linkerbeen dat gestrekt een pas van 50 cm lengte voorwaarts maakt; de voet blijft dicht bij

de grond. Het linkerbeen wordt bij het aanmarcheren krachtig neergezet (voetslag).

Gelijktijdig wordt de rechterarm voorwaarts en de linkerarm achterwaarts gezwaaid, om het evenwicht te behouden.

Tijdens het marcheren blijven hoofd en romp als in de houding.

Het evenwicht blijft bewaard door het zwaaien met de armen.

De handen komen daarbij voor- en achterwaarts tot de heuphoogte.

De vuisten blijven gebald, als in de houding; de duimen zijn aan de voorzijde, de rug van de hand is naar buiten gekeerd.

De armen blijven gestrekt; dit wordt bevorderd, door bij het voorwaarts opzwaaien van de armen, de duimen van de gebalde vuisten krachtig omlaag te drukken.

De benen worden op natuurlijke wijze van de heupen uit naar voren gebracht en bij het naar voren komen in de knie voldoende

gebogen om de voet vrij van de grond te krijgen, zodat schuifelen wordt voorkomen.

Het lichaam mag geen schokkende beweging krijgen.

Uitvoering:

- hoofd en romp rechtop houden, de schouders niet draaien, de armen gestrekt,
- niet vóór doch naast het lichaam evenwijdig aan de marsrichting bewegen;
- de benen worden op natuurlijke wijze vanuit de heupen naar voren gebracht, de knieën worden niet te hoog opgetild,
- de hiel van de achterste voet komt van de grond, juist voordat de voorste voet wordt neergezet;
- de benen worden bij het naar voren komen in de knie voldoende gebogen om de voet vrij van de grond te krijgen,
- zodat schuifelen wordt voorkomen;
- het lichaam mag geen schokkende beweging krijgen;
- tijdens het marcheren blijven hoofd en romp zoals in de houding;
- het evenwicht blijft bewaard door het zwaaien met de armen;
- de armen komen daarbij voor- en achterwaarts tot heuphoogte.
- de vuisten blijven gebald als in de houding, de duimen zijn aan de bovenzijde en de rug van de hand is naar buiten gekeerd.
- de armen blijven gestrekt;
- dit wordt bevorderd, door bij het voorwaarts opzwaaien van de armen,
- de duimen van de gebalde vuisten krachtig omlaag te drukken;
- de man belast met de richting, is de rechter voorste man;
- de paslengte bedraagt 75 cm en het tempo is 116 passen per minuut.

4. DRAAGWIJZE

WAPENS

Draagwijze sabel:

1. Houding met opgestoken sabel

a. Stilstaande

De houding is zoals voorgeschreven voor ongewapenden, met dien verstande, dat de linkerhand de greep omvat, de schede is schuin naar achter gericht.

b. Tijdens de mars

De rechterarm wordt tot op de voorgeschreven wijze bewogen.

Met de linkerhand wordt de greep van de sabel vastgehouden, de schede is schuin naar achter gericht.

2. Houding met

getrokken sabel a.

Stilstaande

(1) *Co: "Afdeling = geeft = acht"*

- de uitgangshouding is **de rusthouding**;
- deze houding is zoals voorgeschreven voor ongewapenden met inachtneming van:
- de sabel is schuin voor het lichaam;

Gilde Exercitie

- de kling schuin rechts naar boven en met de rug rustend in de buiging van de rechterarm;
- het gevest bevindt zich midden voor het lichaam;
- de greep tussen duim en rechterwijsvinger van de rechterhand geklemd, de wijsvinger aan de naar voren gekeerde zijde, de duim aan de naar achteren gekeerde zijde van de greep, de middelvinger is licht gebogen en bevindt zich rechts tegen de greep, de overige vingers zijn aangesloten en rusten in de linkerhand;
- beide armen zijn voor en tegen het lichaam gestrekt, zonodig mag de linkerhand de rechter-tijdelijk loslaten;
- op het eerste waarschuwingscommando wordt de houding "rust ter - - - plaats"/"op de plaats - - - rust" het linkerbeen staat ± 20 cm voor het rechterbeen met dien verstande dat de armen zoveel mogelijk worden gestrekt;
- overigens blijven de sabel en de armen zoals hierboven omschreven.
- op het tweede waarschuwingscommando "ter plaats - - - rust"/"rust" is de houding de twee benen op 30 cm naast elkaar.
- op het uitvoeringscommando "geef - - - acht" worden beide armen langs het lichaam gestrekt
- zoals voorgeschreven voor ongewapenden, met dien verstande dat:
- de linkerhand de schede omvat, de vingers aan de achterzijde, zodanig dat de schede rechtstandig blijft;
- de rechterhand de greep blijft omvatten zoals hierboven omschreven en de kling rechtstandig met het plat tegen de rechterbovenarm komt te rusten, het scherp naar voren.

(2) *Co: "rust ter - - - plaats" / "op de plaats - - - rust"*

De uitgangshouding is de houding met de getrokken sabel.

De uitvoering is zoals voorgeschreven voor ongewapenden, met dien verstande dat de beide armen vóór en tegen het lichaam worden gebracht en de houding "rust ter - - - plaats"/"op de plaats - - - rust", met de getrokken sabel, wordt aangenomen.

(3) *Co: "ter plaats - - - rust"/"rust"*

De uitgangshouding is de houding "ter plaats - - - rust"/"rust".

Op dit commando wordt de rusthouding met de getrokken sabel aangenomen.

(4) *Co: "geef - - - acht"*

De beide armen gestrekt langs het lichaam, de linkerhand omvat de schede in ondergreep en is rechtstandig langs het linkerbeen.

De rechterhand omvat de greep, de rechterarm zo recht mogelijk en de kling rechtstandig en met het plat tegen de rechterbovenarm met het scherp naar voren.

b. Tijdens de mars

De sabel wordt gedragen zoals voorgeschreven voor de stilstaande houding met getrokken sabel; de rechterarm wordt op de voorgeschreven wijze bewogen; de kling van de sabel blijft tegen de rechterbovenarm.

De schede wordt met de linkerhand in ondergreep vastgehouden, zodanig dat hij enigszins naar voren is gericht.

Draagwijze geweer

Het wapen is plat op de linkerschouder geplaatst, met de spangreep naar boven.

De linkerhand omvat de voet van de kolf, de duim links, de eerste twee leden van de overige vingers op het plat van de kolf.

De linkerelleboog is tegen het lichaam gedrukt; de linkeronderarm is horizontaal. De loop is loodrecht op de lijn van de schouders.

5. HOUDING MANSCHAPPEN TIJDENS HET MARCHEREN

- Er wordt streng gelet op het stipt reageren op gegeven bevelen, op rondkijken, kauwgum gebruik, roken en praten.

6. ALGEMENE INDRUK

- De algemene indruk wordt bepaald door het totale beeld van uitvoering.

1.2 MOOISTE GEHEEL

Toelichting

- ieder gilde, dat in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenu).
- beoordeling geschiedt tijdens de optocht.
- tussen de diverse onderdelen van het gilde, muziekkorps, overheid, gewapende of ongewapende leden, dient een bepaalde evenwichtigheid van de bezetting van deze onderdelen te bestaan.
- het aspect, aanzicht, van het gilde mag niet verloren gaan door bijvoorbeeld een zeer groot muziekkorps, gevolgd door enkele overheden en gewapende of ongewapende leden.
- ook een klein gilde kan **een evenwichtige samenstelling** hebben en daardoor bijdragen aan een mooi geheel.

Bij de beoordeling ligt de nadruk op een evenwichtige samenstelling, kleurcombinatie, uniformering en uitrusting.

De uitvoering van de exercitie is niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

Ter bevordering en stimulering van de jeugd als lid van een schutterij worden:

- jeugdige bielemannen;
- jeugdige sappeurs;
- jeugdige tambour-maître;
- jeugdige vlaggendrager(s);
- jeugdige marketentsters of soetelaarsters;
- jeugdige hofdame(s);
- jeugdige hospitaalsoldaat;

toegestaan.

Zij worden echter tijdens de optocht niet in de beoordeling meegenomen.

Jeugdige deelnemers in de optocht lopen in de opstelling van de schutterij bij het onderdeel dat zij uitbeelden.

Het deelnemen door een lid van de schutterij in een rolstoel of scootmobiel, vanwege een lichamelijke beperking, is toegestaan. Bij de beoordeling wordt dit aspect buiten beschouwing gelaten; hiervoor worden derhalve geen punten in mindering gebracht.

Vreemde elementen in de schutterijen moeten worden geweerd.

Hieronder worden onder meer verstaan:

- clownske elementen;
- muziekgezelschappen, zoals joekskapellen e.d.
- reclame;

Als dergelijke elementen **wel meedoen**, worden zij als **minpunten** aangemerkt.

Indien de nationale en/of provinciale vlag word(t)(en) megedragen dien(t)(en) de vlag(gen) de juiste afmetingen te hebben: verhouding hoogte: lengte is 2 : 3. De nationale en provinciale vlag zijn de enige vlaggen die mogen worden megedragen. De provinciale vlag mag NOOIT groter zijn dan de nationale vlag. **Andere dan de hiervoor genoemde vlaggen zijn derhalve niet toegestaan, behoudens het dragen van vlaggen/vlaggetjes door jeugdige deelnemers).**

De nationale en/of provinciale vlaggen dient vóór het verenigingsvaandel, standaard of drapeau te worden meegevoerd.

Ze kunnen op twee manieren tijdens de optocht worden meegevoerd:

- achter elkaar, en wel op die afstand dat de vlaggen elkaar niet kunnen raken, met dien verstande dat de nationale vlag vóór de provinciale vlag gaat.
- naast elkaar, waarbij de belangrijkste (=nationale) vlag aan die zijde wordt geplaatst waar de autoriteiten en eregasten zich bevinden tijdens het defilé.
Dus de opstelling is hier dan als volgt:
de nationale vlag aan de zijde van het defilé daarnaast de provinciale vlag in het midden achter deze vlaggen wordt het verenigingsvaandel, standaard of drapeau opgesteld.
(Dus in een driehoek, met de punt naar achteren gericht.)

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORMITEIT VAN HET GEHEEL

- **uniformiteit in kleding en uitrusting** tussen de diverse onderdelen van het gilde;
- **kleurafstemming** van de uniformen voor zover niet reeds historisch voorgeschreven;
- **uniformiteit** van schoeisel, sokken of kousen, anklets en/of slobkousen;
- **staat van onderhoud** van de uniformen, wapens, instrumenten e.d.

2. ALGEGELE SAMENSTELLING

Verhouding tussen het aantal leden van de onderdelen van het gilde:

- muziekkorps;
- marketentster(s) of soetelaarster(s);
- overheid;
- gewapende of ongewapende manschappen.

volgorde (zie ook paragraaf 0.2):

- standaardruiter;
- bordjesdrager(s);
- vendeliers (indien gevendeld wordt);
- tambour-maître;
- muziekkorps;
- marketentster(s) of soetelaarster(s);
- heiligenbeeld;
- vaandeldrager
- keizer (keizerspaar);
- koning (koningspaar);
- hofdame(s);
- overheid (officieren) naar rangorde (waarbij de hoogste graad centraal staat)
- gewapende of ongewapende gildeleden;
- vendeliers (indien niet gevendeld wordt).

Jeugdige deelnemers lopen tijdens de optocht bij het onderdeel dat zij uitbeelden.

Indien de hierboven genoemde onderdelen deel uitmaken van de vereniging, dient de hierboven gegeven volgorde aangehouden te worden.

De plaats van de vendeliers is:

- indien gevendeld wordt, achter de bordjesdrager;
- indien niet gevendeld wordt, achter de manschappen.

N.B. Vendelen tijdens de optocht mag alleen indien er voldoende ruimte is.

De plaats van de keizerin/koningin:

De keizerin/koningin loopt rechts van de koning/keizer zodat zij geen hinder heeft van een eventueel gedragen sabel, degen, klewang of rapier en legt de linkerhand op de onderarm van de koning/keizer.

Afstanden:

Tussen de rootten en de gelederen conform de Gilde exercitie. Tussen de diverse onderdelen van het gilde conform paragraaf 0.2.

3. ALGEMENE INDRUK

De algemene indruk wordt bepaald door het totale beeld van het gilde.

1.3 BESTE DEFILÉ

Toelichting

Ieder gilde, dat in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuue).

- beoordeling geschiedt tijdens het defilé.
- bij de beoordeling weegt de uitvoering van het exercitiereglement, of van technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst.
- grootte, samenstelling en uniformering van het gilde zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. GERICHTHEID

In de rotten (zijwaarts/breedte) en in de gelederen (achter elkaar/lengterichting).

2. AFSTANDEN

- Tussen de rotten en de gelederen conform de Gilde exercitie.
- Tussen de diverse onderdelen van het gilde conform paragraaf 0.2.

3. BEGIN EN EINDE DEFILÉ

Begin en einde wordt met een witte streep op het wegdek aangegeven.

- Het commando "**Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)**" / "**hoofd - - - rechts (links)**" wordt op een zodanig moment gegeven, dat het eerste rot van de officieren, nagenoeg op de streep, het hoofd naar rechts c.q. links wendt; indien een gilde geen officieren of dekens heeft, geldt het eerste rot van de manschappen.
- Het commando "**Hoofd - - - fiks**" / "**hoofd - - - front**" wordt op een zodanig moment gegeven dat het laatste rot, nagenoeg op de eindstreep, het hoofd in front brengt. (In de praktijk niet uitvoerbaar bij kleine gilden.)
- Tambour-maître en vaandeldrager beginnen en eindigen het defilé op eigen initiatief, voordat zij bij de beginstreep van het defilé aankomen of nadat zij de eindstreep van het defilé verlaten. **Hierbij wordt geen parade pas uitgevoerd.**
- De **vaandeldrager** brengt het eerbewijs met het vaandel zoals omschreven in paragraaf 1.6 (beste vaandeldrager).
- **Spiesdragers en hellebaardiers** brengen het eerbewijs met hun wapen zoals omschreven in paragraaf 4.1 (spiesexercitie).
  - Men drukt de spies/hellebaard met de rechterhand tegen het lichaam aan.
  - Men heft de spies/hellebaard omhoog met de linkerhand, zodanig dat hij deze met de rechterhand onder kan vastpakken.
  - Nu heeft hij de spies/hellebaard met de linkerhand tegen de rechterarm gezet, waarbij de spies/hellebaard opwaarts wordt gedragen in de rechterhand, tegen dezelfde arm.

Eerbewijs:

- Als eerbewijs **wenden** de ongewapende leden van het gilde op commando **het hoofd** in de richting van de autoriteiten.
- De gewapende leden van het gilde maken **geen** hoofd-rechts (links) in de richting van de autoriteiten.

4. HET GROETEN MET DE SABEL

Op het commando's "Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/"hoofd - - - rechts (links)", "Hoofd - - - fiks"/"hoofd - - - front" voert de sabeldragende (bevelvoerende) commandant, in marstempo de onderstaand omschreven bewegingen met de sabel uit:

Conform Gilde exercitie. **3.**

Groeten met de sabel

a. De uitgangshouding is de houding met getrokken sabel.

(1) Eerste beweging

Bij het bevel "hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/"hoofd - - - rechts (links)"

- De greep wordt met de volle rechterhand omvat; tegelijkertijd wordt het wapen, met het scherp naar links, rechtstandig voor het rechteroog gebracht.
- De rechterhand is ter hoogte van de kin, de rechterduim rust op de rechterwijsvinger, de rechterarm is tegen het lichaam.

(2) Tweede beweging

- De rechterarm wordt met een krachtige beweging gestrekt omlaag langs de rechterzijde van het lichaam gebracht.
- De kling van de sabel, het scherp naar links, is omlaag en enigszins naar voren gericht;
- De punt van de sabel dient vrij van de grond te blijven.
- Het gevest bevindt zich tegen het midden van het been.

(3) Derde beweging

Bij het bevel "hoofd - - - fiks"/"hoofd - - - front" (wordt gegeven op het ogenblik dat de rechtervoet de grond raakt).

- Door het buigen van de rechterarm in de elleboog wordt de sabel weer terug gebracht in de houding als beschreven bij de eerste beweging.

(4) Vierde beweging

- Met het neerzetten van de linkervoet wordt de rechterarm langs en tegen het lichaam gestrekt; tegelijkertijd wordt de sabel achterover gekanteld, zodat de kling tegen de rechterbovenarm komt. Hierna wordt houding met getrokken sabel aangenomen.

b. (2) Wanneer tijdens de mars de groet met de sabel moet worden gebracht op het commando "Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/"hoofd - - - rechts (links)" wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de rechtervoet de eerste beweging en met het neerzetten van de linkervoet de tweede beweging met de sabel uitgevoerd.

Op het commando "Hoofd = fiks"/"hoofd - - - front" wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de rechtervoet de derde beweging, en met het neerzetten van de linkervoet de vierde beweging met de sabel uitgevoerd.

5. HOUDING HOOFD

- Bordjesdrager, leden van het muziekkorps, marketentster(s), hofdames, vaandeldrager en rechter-(linker-) vleugelmannen aan de zijde van het defilé, draaien het hoofd **niet**, zulks ter controle van de richting.
- Gilden voeren de handelingen uit conform Gilde Exercitie.

exercitie. **60. Hoofd rechts (links) tijdens de mars**

a. Co: "Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/"hoofd - - - rechts (links)"
(het bevel "hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/"hoofd - - - rechts (links)"
wordt op 4 a 5 passen voor de beginlijn gegeven).

Nadat de rechtervoet op de grond is gekomen, wenden de manschappen, met uitzondering van de man belast met het houden van de richting, gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet, het hoofd met een snelle beweging zover mogelijk naar rechts (links) 45°.

Zij zien daarbij de persoon voor wie het eerbewijs wordt gebracht, zodra deze in hun gezichtslijn gekomen is, aan tot op het ogenblik, waarop zij hem passeren.

Zij blijven het hoofd in de aangenomen stand houden en blijven naar rechts (links) kijken, tot het onder "b" genoemde commando is gegeven.

- b. Co: "Hoofd - - - fiks"/"hoofd - - - front"
(het bevel "hoofd - - - fiks"/"hoofd - - - front" wordt gegeven als het gehele gild de eindlijn gepasseerd is). Nadat de rechervoet op de grond gekomen is, brengen de manschappen het hoofd,
gelijktijdig met het neerzetten van de linkervoet, vlug in de oorspronkelijke stand terug.

Opmerking:

- (1) Tijdens dit eerbewijs mag de pas niet worden versneld en mag de wijze van marcheren niet worden veranderd.
- (2) Er moet op worden gelet dat het naar rechts (links) gewende hoofd niet voor- of achterover helt.

Een commandant die een stok draagt in plaats van een sabel, draagt tijdens het defilé de stok over de linker- of rechterschouder.

5. COMMANDANT

- Zoals omschreven in paragraaf 1.5.

6. VAANDEL-, STANDAARD- of DRAPEAU-EXERCITIE

- Zoals omschreven in paragraaf 1.6.
- Tijdens het defilé mag alleen het verenigingsvaandel, standaard of drapeau nijgen. De nationale en/of provinciale vlag blijven rechtop.

7. ALGEMENE INDRUK

- Wordt bepaald door een exacte uitvoering van het exercitiereglement.

1.4 BESTE TAMBOUR-MAITRE

Toelichting:

De tambour-maître (t.m.) wordt tweemaal in verschillende wedstrijdonderdelen beoordeeld:

- 1) tijdens het defilé en
- 2) tijdens de muziekwedstrijden.

De **tambour-maître** (t.m.) begint en eindigt het defilé op eigen initiatief en brengt het eerbewijs met de t.m.-stok. (Hoofd volgt stok). Dit kan geschieden op twee manieren. Zie ook paragraaf 5.2. De tambour-maître (t.m.) voert tijdens het defilé geen paradepas uit.

1e manier: kan uitsluitend uitgevoerd worden bij defilé rechts.

- vanuit de **attentiehouding, AH** (zie omschrijving hieronder), wordt de t.m.-stok, **als de rechtervoet op de grond komt**, met gestrekte rechterarm **rechtszijwaarts** naar beneden gebracht;
- de punt van de t.m.-stok bevindt zich hierbij vlak boven de grond;
- de rechterarm en de t.m.-stok zijn in elkaars verlengde;
- de rechterduim rust op de t.m.-stok, richting punt wijzende;
- de linkerarm wordt gestrekt langs het lichaam gebracht en gehouden;
- draagt de t.m. een sabel of (sier)degen, dan wordt deze met de linkerhand vastgehouden,
- overeenkomstig het exercitiereglement.

Daarna volgt **hoofd naar - - - rechts./ hoofd - - - rechts**

Deze defileerhouding wordt beëindigd door bij het op de grond komen van de rechtervoet **hoofd - - - fiks/hoofd - - - front** te maken en gelijktijdig de t.m.-stok met gestrekte arm naar voren te brengen, de punt vlak boven de grond houdende. Nadat met de linkervoet een pas is gemaakt wordt bij het op de grond komen van de rechtervoet de t.m.-stok teruggebracht in de **AH**.

2e manier: kan uitgevoerd worden zowel bij defilé links als rechts.

- vanuit de **AH** wordt de t.m.-stok, **als de rechtervoet op de grond komt**, in het midden **voor het lichaam** gebracht
- de punt van de t.m.-stok bevindt zich hierbij vlak boven de grond;
- de rechter bovenarm blijft hierbij aangesloten aan en langs het lichaam;
- de rechterduim rust op de t.m.-stok, richting punt wijzende;
- de linkerarm wordt gestrekt langs het lichaam gebracht en gehouden;
- draagt de t.m. een sabel of (sier)degen, dan wordt deze met de linkerhand vastgehouden,
- overeenkomstig het exercitiereglement.
- de t.m. maakt géén hoofd-rechts of links.

Deze defileerhouding wordt beëindigd door bij het op de grond komen van de rechtervoet de TM-stok terug te brengen in de **AH**.

N.B. Bevindt de autoriteit zich aan de linkerzijde van de marsrichting, dan wordt **uitsluitend** volgens de tweede manier gedefileerd.

Omschrijving van de Attentiehouding (AH):

De t.m.-stok wordt met gestrekte rechterarm in verticale bovengreep omvat en bevindt zich daarbij rechts van het lichaam.

De bol van de t.m.-stok is nu ter hoogte van het rechter bovenbeen, terwijl de t.m.-stok tegen het rechtersleutelbeen rust.

De gebogen linkerarm met horizontale onderarm, steunt met de hand de t.m.-stok op borsthoogte op het moment, dat deze tegen het lichaam komt.

De vingers van de linkerhand zijn hierbij gestrekt en aaneengesloten in het verlengde van de onderarm.

De AH duurt in principe slechts twee passen of zoveel langer als in voorkomend geval voorgeschreven dan wel strikt noodzakelijk, ten dienste van de duidelijkheid.

1.5 BESTE COMMANDANT

Toelichting

- beoordeling is gebaseerd op de technische uitvoering van de Gilde exercitie.
- beoordeling geschiedt vóór, tijdens en meteen ná het defilé.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. PLAATS VAN DE COMMANDANT

Tijdens het defilé bevindt de commandant zich aan de zijde van de autoriteiten, ter hoogte van het voorste rot gildeleden/wapengroep.

2. COMMANDO'S

Conform de Gilde exercitie.

Commando's dienen correct te zijn: het juiste waarschuwingcommando gevolgd door het juiste uitvoeringscommando. Het uitvoeringscommando moet gehoord worden als de rechervoet de grond raakt.

Een rusttijd van drie "tijden" moet worden nageleefd tussen het waarschuwing- en uitvoeringscommando.

Een rusttijd van drie "tijden" moet worden nageleefd tussen het uitvoeringscommando en het volgende commando.

3. SABELEXERCITIE

Houding met getrokken sabel tijdens de mars:

- De greep tussen de duim en rechterwijsvinger van de rechterhand geklemd, de wijsvinger aan de naar voren gekeerde zijde en de duim aan de naar achteren gekeerde zijde van de greep.
- De middelvinger is licht gebogen en bevindt zich rechts tegen de greep, de overige vingers zijn aangesloten.
- (Conform de uitgangshouding, is de rusthouding, met getrokken sabel – stilstaande.)
- De armen zijn zoveel mogelijk gestrekt.
- De schede wordt met de linkerhand in ondergreep vastgehouden, de vingers aan de achterzijde, zodanig dat hij enigszins naar voren is gericht.
- De rechterhand blijft de greep omvatten zoals hierboven omschreven en de kling blijft rechtstandig met het plat tegen de rechterbovenarm, het scherp naar voren.
- De rechterarm wordt op de voorgeschreven wijze bewogen.

Opmerking: Bij het geven van commando's en aanwijzingen mag de bedoeling hiervan tijdens het defilé NIET worden verduidelijkt door met de sabel te wijzen; ook kunnen tijdens het defilé met de sabel GEEN tekens worden gegeven.

Groeten met de sabel tijdens het defilé:

De uitgangshouding is de houding met getrokken sabel.

(1) Eerste beweging

Bij het bevel "hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)"/ "hoofd - - - front".

- De greep wordt met de volle rechterhand omvat; tegelijkertijd wordt het wapen, met het scherp naar links, rechtstandig voor het recheroog gebracht.
- De rechterhand is ter hoogte van de kin, de rechterduim rust op de rechterwijsvinger, de rechterarm is tegen het lichaam.

(2) Tweede beweging

- De rechterarm wordt met een krachtige beweging gestrekt omlaag langs de rechterzijde van het lichaam gebracht.
- De kling van de sabel, het scherp naar links, is omlaag en enigszins naar voren gericht; de duim de greep omvatten;
- De punt van de sabel dient vrij van de grond te blijven.
- Het gevest bevindt zich tegen het midden van het been.

Nagenoeg op de streep, op het einde van het defilé, maakt de commando op eigen initiatief “Hoofd - - - fiks”/”hoofd - - - front”: Gelijktijdig wordt met het neerzetten van de rechtervoet de derde beweging, en met het neerzetten van de linkervoet de vierde beweging met de sabel uitgevoerd.

(3) Derde beweging

Bij het bevel “hoofd - - - fiks”/”hoofd - - - front” (wordt gegeven op het ogenblik dat de rechtervoet de grond raakt)

- Door het buigen van de rechterarm in de elleboog wordt de sabel weer terug gebracht in de houding als beschreven bij de eerste beweging.

(4) Vierde beweging

- Met het neerzetten van de linkervoet wordt de rechterarm langs en tegen het lichaam gestrekt; tegelijkertijd wordt de sabel achterover gekanteld, zodat de kling tegen de rechterbovenarm komt. Hierna wordt houding met getrokken sabel aangenomen.

b. (2) Wanneer tijdens de mars de groet met de sabel moet worden gebracht op het commando “Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)”/”hoofd - - - rechts (links)” wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de rechtervoet de eerste beweging en met het neerzetten van de linkervoet de tweede beweging met de sabel uitgevoerd.

Op het commando “Hoofd - - - fiks”/”hoofd - - - front” wordt na het uitvoeringscommando gelijktijdig met het neerzetten van de rechtervoet de derde beweging, en met het neerzetten van de linkervoet de vierde beweging met de sabel uitgevoerd.

Een commandant die een stok draagt in plaats van een sabel, draagt tijdens het defilé de stok over de linker- of rechterschouder.

Een commandant die een rapier draagt in plaats van een sabel, draagt deze schuin achterwaarts, op de linkerheup. Het rapier wordt niet getrokken tijdens het defilé.

4. VOLGORDE COMMANDO'S EN SABELEXERCITIE

- Het commando “Hoofd naar rechts (links) - - - rechts (links)” /”hoofd - - - rechts (links)” wordt op een zodanig moment gegeven, dat het eerste rot van de overheid, nagenoeg op de streep, het hoofd naar rechts c.q. links wendt; indien een gilde geen officieren of dekens heeft, geldt het eerste rot van de gildeleden.
- Na dit commando brengt hij de groet met de sabel conform de Gilde exercitie.
- De commandant moet met zijn groet klaar zijn voordat het eerste rot officieren, dekens (indien aanwezig) over de beginlijn van het defilé zijn, anders bij het eerste rot gildeleden.
- Na het uitvoeringscommando wordt gelijktijdig met het neerzetten van de rechtervoet de eerste beweging en met het neerzetten van de linkervoet de tweede beweging met de sabel uitgevoerd.
- Nagenoeg op de streep, op het einde van het defilé, wordt gelijktijdig met het neerzetten van de rechtervoet de derde beweging, en met het neerzetten van de linkervoet de vierde beweging met de sabel uitgevoerd.
- Pas daarna kan hij weer commando's geven.
- Het commando “**Hoofd - - - fiks**” /”hoofd - - - front” wordt op een zodanig moment gegeven dat het laatste rot, nagenoeg op de eindstreep, het hoofd in front brengt.

5. ALGEMENE HOUDING EN INDRUK

- De commandant dient overwicht en gezag uit te stralen.
- Hij dient een correcte uitvoering van de exercitie te laten zien.

1.6 BESTE VAANDELDRAGER

Toelichting

- Ieder gilde, dat in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuue).
- de beoordeling geschiedt tijdens het defilé;
- bij de beoordeling weegt de uitvoering van technische punten die in de normen genoemd worden, het zwaarst.
- vaandel en uniformering van de vaandeldrager zijn bijzaak en mogen niet in de beoordeling worden meegenomen;
- alleen de vaandeldrager die het **verenigingsvaandel** draagt komt voor **beoordeling** in aanmerking;
- alle **andere vlaggen** die worden meegevoerd (met uitzondering van vendels) blijven **rechtstandig, zulks overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 1.2;**
- **vendels** worden gedragen over de rechter- of linkerschouder met de knop in de palm van de hand;
- het vendel mag hierbij de grond niet raken;

BEOORDELINGSPUNTEN

1. BEGIN EN EINDE DEFILÉ

- De vaandeldrager rijgt het vaandel op eigen initiatief, op of nabij de beginstreep van het defilé en eindigt het nijgen op eigen initiatief op of nabij het verlaten van de eindstreep van het defilé.

2. HOUDING

- moet correct en ongedwongen zijn, niet overdreven achterover hellen om het vaandel in evenwicht te houden; - schoen van de draagriem op de rechterheup;
- de vaandeldrager maakt geen "Hoofd naar rechts (links)";
- presenteren van het vaandel door het strekken van de rechterarm;

3. STAND VAANDEL, STANDAARD of DRAPEAU

Verenigingsvaandel:

- de vaandelstok blijft in de schoen en rust tegen de rechterheup;
- de vaandelstok met bol rust tegen de rechterheup;
- de rechterhand, ter hoogte van de schouder, in ondergreep om de stok, de duim aan de linkerszijde om de stok;
- Het vaandel wordt rechtstandig gedragen.
- de vaandeldrager maakt geen "Hoofd naar rechts (links)";
- bij het begin van het defilé, op eigen initiatief, de rechterarm strekken en het vaandel presenteren;
- het vaandel **nijgt** men alleen voor God (bij het passeren van de kerk indien deze zich rechts bevindt en de kerkdeur geopend is).
- de linkerarm gestrekt tegen het dijbeen, de hand tot vuist gebald met de duim aan de voorzijde;
- op het einde van het defilé wordt, op eigen initiatief,
- de rechterarm en het vaandel teruggebracht in de draaghouding zoals tijdens de mars;

Vaandel of Standaard, uitgereikt door of namens ZM de Koning der Belgen of ZM de Koning der Nederlanden:

Volgens onderstaand exercitiereglement:

- de vaandeldrager maakt geen "Hoofd = rechts (links)";
- het vaandel nijgt men alleen voor, ZM de Koning der Belgen of ZM de Koning der Nederlanden;
- alleen een vaandel dat zodanige afmetingen heeft, dat het tijdens het brengen van de groet, de grond niet kan raken, mag de groet brengen;
- het vaandel nijgt op eigen initiatief bij het begin van het defilé;
- hierbij omvat de vaandeldrager de vaandelstang met de linkerhand in de ondergreep boven de rechterhand, de linkerarm nagenoeg gestrekt;
- daarna wordt de rechterhand langs de vaandelstang omlaag gebracht tot vlak boven de schoen van de bandelier;
- vervolgens wordt de vaandelstang uit de schoen van de bandelier gelicht en langzaam, met het bovineinde van de vaandelstang naar voren gericht, in horizontale stand gebracht, door het ondereinde van de vaandelstang langs de rechterzijde van het lichaam achterwaarts te brengen, zodanig, dat de linkeronderarm vóór en tegen het lichaam is aangesloten en de rechterarm nagenoeg gestrekt achterwaarts is gericht;
- het vaandeldoek mag de grond niet raken;
- de groet met het vaandel moet worden beëindigd op eigen initiatief op de eindstreep van het defilé;

- het vaandel wordt in de normale stand teruggebracht, door de hierboven omschreven bewegingen in omgekeerde volgorde uit te voeren.

1.7 BESTE BORDJESDRAGER

Toelichting

- de bordjesdrager wordt alleen beoordeeld indien een uniform wordt gedragen van het gilde waarvan hij deel uitmaakt;
- wordt hieraan niet voldaan, dan volgt geen beoordeling, op de beoordelingslijst wordt dan vermeld **geen uniform**;
- de beoordeling geschiedt tijdens het defilé;
- door één persoon of twee personen te dragen.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORMERING

Dient een uniform te dragen, passend bij het gilde waartoe hij behoort.

2. HOUDING

- op natuurlijke wijze in de pas blijven en tevens de juiste afstand bewaren;
- afstand 3 à 5 meter vóór de vereniging;
- vertedering mag geen extra punten opleveren.

3. UITVOERING NAAMBORDJE, WIJZE VAN DRAGEN

- vorm en kleur en passend bij de schutterij;
- het optochtnummer dient duidelijk leesbaar aanwezig te zijn;
- de wijze van dragen van het bordje moet waardig zijn.

1.8 BESTE STANDAARDRUITER

Toelichting

- leder gilde, dat in aanmerking wenst te komen voor een beoordeling, neemt deel in **volledig tenue** (geen zomertenuë).
- beoordeling geschiedt tijdens de optocht en het defilé;
- paardenuitwerpselen dienen **onmiddellijk** door het betreffende gilde te worden verwijderd;
- wanneer hieraan niet wordt voldaan, dan wordt de vereniging uitgesloten van alle beoordelingen tijdens de optocht.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. UNIFORMERING

- uniformering ruiter overeenkomstig schutterij waartoe hij behoort en keurig verzorgd;
- paard geroskamd en keurig verzorgd, tuigage compleet en goed gepoetst;
- geen reclame toegestaan.

2. UITVOERING STANDAARD

- goed verzorgd en waar nodig gepoetst.

3. HOUDING STANDAARD

- met de rechterhand in loodrechte stand vasthouden.

4. BEHEERSING PAARD

- gehoorzamen van het paard aan de ruiter in het algemeen.

5. DEFILÉ

- zigzagsgewijs rijden tijdens het defilé.

2. WEDSTRIJDEN TE BEOORDELEN OP HET FEESTTERREIN

2.1 MOOISTE KONING

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:

- a. uniform;
- b. jacquet.

Een jacquet bestaat uit een lange, zwarte jas met rond weggesneden voorpanden, die naar achteren toe langer uitlopen. De jas wordt met één knoop gesloten. De broek is zwart-grijs gestreept of effen grijs. Onder de jas wordt een wit overhemd gedragen met blinde knoopsluiting en dubbele manchetten. De stropdas is grijs, zwart of wit.

Het gilet, dat over het overhemd wordt gedragen, is grijs of zwart. **Het gilet wordt dichtgeknoopt gedragen, op de onderste knoop na.** De handschoenen zijn grijs of wit. De hoge hoed is grijs of zwart. De schoenen zijn zwart.

Voor de **koning in uniform**, mag de rang niet van invloed zijn op de beoordeling.

Bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De koning, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste koningspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste koning**.

Tijdens het OLS is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KONINGSPAREN**.

De **koningin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste koningspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste koningin**.

Na de beoordeling bij **mooiste koningspaar** kan de koningin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als koningin is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het koningszilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke koning is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningstitel heeft behaald, draagt ze het **koningszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **koningstitel** behaalt, kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver), echter niet als mooiste koning.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING.

- pasvorm en onderhoud;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd;
- in jacquet: wit overhemd met bijpassende stropdas, gilet, hoge hoed en handschoenen (of de zwarte combinatie of de grijze combinatie).

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en voor zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht; indien een lauwertak is aan gebracht, moet deze zilverkleurig zijn.
- een grijze hoed wordt gedragen bij een grijs jacquet.

3. HANDSCHOENEN

- goed passend en schoon;
- in de kleur wit of in de kleur grijs. Grijze handschoenen indien een grijs gilet met grijze hoge hoed wordt gedragen.

4. SOKKEN, ANKLETS, BEENKAPPEN

- effen zwarte sokken;
- bij een grijs jacquet echter effen grijze sokken;
- anklets of beenkappen goed passend en schoon.

5. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterrij, waarvan de koning deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de koning toegestaan;
- bij een jacquet worden altijd zwarte schoenen gedragen.

6. KONINGSZILVER

- koningsvogel vasthouden met de rechterhand;
- het geheel dient goed onderhouden te zijn;
- het zilver (ook op de rugzijde) gelijkmatig verdeeld en ordelijk gerangschikt;
- ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert.
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver, niet worden meegenomen in de beoordeling.

7. ONDERSCHIEDINGEN

- De draagwijze van onderscheidingen is op één plaats centraal in dit normenboek opgenomen, zie paragraaf 0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN, punt 3.
- Voor de draagwijze van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdmedailles wordt verwezen naar Paragraaf 5.3. Een koning in jacquet draagt in het knoopsgat een draagteken behorende bij de graad.

8. SABEL OF DEGEN (indien gedragen, niet verplicht)

Op de plaats en in de houding:

- de sabel of degen kan een attribuut voor een koning in uniform zijn, en dient indien gedragen, voorzien te zijn van een **dragon**, zie paragraaf 5.1;
- wordt een degen gedragen dan wordt deze niet vastgehouden;
- het al of niet dragen van een sabel of degen wordt niet in de beoordeling meegenomen;
- wordt de sabel gedragen, dan wordt de juiste draaghouding van de sabel wél in de beoordeling meegenomen;
- de houding is als ongewapend met dien verstande dat de linkerhand de greep omvat en de schede schuin naar achter is gericht.

9. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf **Nederlandse driekleur**: rood boven of in **Belgische driekleur**: zwart boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een **uniform** wordt gedragen: de sjerp over het uniform;
- bij een **jacquet** wordt de sjerp over het vest en onder het jacquet gedragen.

10. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.2 MOOISTE KONINGIN

Toelichting

De beoordeling geschiedt in één categorie.

Kleding aangepast aan de weersomstandigheden, bijvoorbeeld stola, halsbont of schouderbedekking is toegestaan.

Het gebruik van een paraplu is bij slechte weersomstandigheden toegestaan.

Een koningin draagt geen wedstrijdmedailles en geen onderscheidingen.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KONINGSPAREN**.

De **koningin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste koningspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste koningin**.

Na de beoordeling bij **mooiste koningspaar** kan de koningin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als koningin is beoordeeld.

Indien er een vrouwelijke koning wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningstitel heeft behaald, draagt ze het **koningszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **koningstitel** behaalt, kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver), echter niet als mooiste koning.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm/snit en staat van onderhoud;
- lange jurk (lengte minimaal tot de enkel); midi en mini zijn niet toegestaan.

2. KAPSEL EN HOOFDBEDEKKING

- het kapsel dient uitstekend verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht;
- indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het zilverkleurig zijn;
- het dragen van een hoed is toegestaan.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf **Nederlandse driekleur**: rood boven of in **Belgische driekleur**: zwart boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

5. BLOEMEN

- alleen een levend bloemenboeket is toegestaan;
- het boeket wordt gedragen in de rechterhand. (zie voorbeeldfoto's Paragraaf 5.4.).

6. SCHOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

7. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.3 MOOISTE SCHUTTERSKONINGIN

Hierin wordt verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningsvogel heeft behaald.

Indien een vrouw de koningstitel behaalt (schutterskoningin), kan zij deelnemen als mooiste schutterskoningin.

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingsvormen:

a) uniform

b) jurk

- voor de beoordeling in uniform, mag de rang of functie niet van invloed zijn op de beoordeling
- bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De schutterskoningin die deelneemt aan de wedstrijd mooiste schutterskoningin kan niet deelnemen aan de wedstrijd mooiste koningspaar.

Indien de schutterskoningin in jurk niet uitreed als mooiste schutterskoningin kan zij wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver). Zie wedstrijdonderdeel 2.2.

Beoordelingspunten in uniform:

1. KLEDING

- pasvorm uniform, onderhoud;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd;
- indien in uniform van marketentster, het vaatje en mandje worden hierbij niet gedragen.

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht: indien een lauwertak is aangebracht, moet deze zilverkleurig zijn.

3. HANDSCHOENEN

- voor zover voorgeschreven, goed passend en schoon.

4. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij, waarvan de schutterskoning deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de schutterskoningin toegestaan.

5. KONINGSZILVER

- koningsvogel vasthouden in de rechterhand;
- het zilver (ook op de rugzijde) gelijkmatig verdeeld en ordelijk gerangschikt;
- het geheel dient goed onderhouden te zijn;
- Ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert;
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver, niet worden meegenomen in de beoordeling.

6. SJERP

Deze is niet verplicht;

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf **Nederlandse driekleur**: rood boven of in **Belgische driekleur**: zwart boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- de sjerp wordt over het uniform gedragen.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Houding met opgestoken sabel is niet van toepassing bij de schutterskoningin.

Beoordelingspunten in jurk:

1) KLEDING

- lange jurk (lengte minimaal tot enkel) midi en mini zijn niet toegestaan;
- pasvorm/snit en staat van onderhoud .

2. KAPSEL EN HOOFBEDEKKING

- het kapsel dient uitstekend verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht;
- indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het zilverkleurig zijn.
- het dragen van een hoed of hoofddeksel is toegestaan bij deze kledingvorm.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. KONINGSZILVER

- bij schutterskoningin in jurk wordt slechts de koningsvogel gedragen;
- de koningsvogel vasthouden met de rechterhand;
- het overige koningszilver wordt dus niet gedragen bij deze kledingsvorm.

5. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

6. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf **Nederlandse driekleur:** rood boven of in **Belgische driekleur:** zwart boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Bloemen zijn niet van toepassing bij de schutterskoningin in beide kledingvormen.

2.4 MOOISTE KONINGSPAAR

Toelichting

- de beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:
  - a. uniform;
  - b. jacquet.
- als uitgangspunt gelden de normen voor **mooiste koning** en **mooiste koningin**;
- de koningin loopt rechts van de koning, zodat zij geen hinder heeft van een eventueel gedragen sabel, degen, klewang of rapier en legt de linkerhand op de onderarm van de koning; (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.4)
- ook bij deelname aan de wedstrijden op het feestterrein blijft zij rechts van de koning en legt de linkerhand op de onderarm van de koning;
- als aan het koningspaar gevolg is toegevoegd, (hofdames, pages of dergelijke) mogen zij niet aan deze wedstrijd deelnemen. Het koningspaar dient dus zonder gevolg uit te treden.
- bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De koning, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste koningspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste koning**.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KONINGSPAREN**.

De **koningin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste koningspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste koningin**.

Na de beoordeling bij **mooiste koningspaar** kan de koningin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als koningin is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het koningszilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke koning is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de koningstitel heeft behaald, draagt ze het **koningszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **koningstitel** behaalt, kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste koningin (zonder koningszilver), echter niet als mooiste koning.

BEOORDELINGSPUNTEN

Als paar, naast die van koning en koningin afzonderlijk.

1. KLEDING

- De kleurencombinatie van de kleding van koning en koningin moet een harmonisch geheel vormen.

2. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.5 MOOISTE KEIZER

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:

- a. uniform;
- b. jacquet.

Een jacquet bestaat uit een lange, zwarte jas met rond weggesneden voorpanden, die naar achteren toe langer uitlopen. De jas wordt met één knoop gesloten. De broek is zwart-grijs gestreept of effen grijs. Onder de jas wordt een wit overhemd gedragen met blinde knoopsluiting en dubbele manchetten. De stropdas is grijs, zwart of wit.

Het gilet, dat over het overhemd wordt gedragen, is grijs of zwart. **Het gilet wordt dichtgeknoopt gedragen, op de onderste knoop na.** De handschoenen zijn grijs of wit. De hoge hoed is grijs of zwart. De schoenen zijn zwart.

Een zwarte pantalon met jacquet, waarop goudborduur is aangebracht, wordt beschouwd als uniform.

Bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De keizer, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste keizerspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste keizer**.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KEIZERSPAREN**.

De **keizerin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste keizerspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste keizerin**.

Na de beoordeling bij **mooiste keizerspaar** kan de keizerin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als keizerin is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het keizersilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke keizer is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizerstitel heeft behaald, draagt ze het **keizersilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **keizerstitel** behaalt, kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizersilver), echter niet als mooiste keizer.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm en onderhoud;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd;
- in jacquet: wit overhemd met bijpassende stropdas, vest, hoge hoed en handschoenen (of de zwarte combinatie of de grijze combinatie).

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en voor zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht; indien een lauwertak is aangebracht, moet deze goudkleurig zijn;
- een grijze hoed wordt gedragen bij een grijs jacquet.

3. HANDSCHOENEN

- goed passend en schoon;
- in de kleur wit of in de kleur grijs. Grijze handschoenen indien een grijs vest met grijze hoge hoed wordt gedragen.

4. SOKKEN, ANKLETS, BEENKAPPEN

- effen zwarte sokken;
- bij een grijs jacquet echter effen grijze sokken;

Gilde Exerctie

- anklets of beenkappen goed passend en schoon.

5. SCOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij, waarvan de keizer deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de keizer toegestaan;
- bij een jacquet worden altijd zwarte schoenen gedragen.

6. KEIZERSZILVER

- eigen keizersplaat verplicht; de keizer mag daarnaast de platen van zijn voorganger(s) dragen;
- het geheel dient goed onderhouden te zijn;
- ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert;
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver niet worden meegenomen in de beoordeling.

7. ONDERSCHIEDINGEN

- De draagwijze van onderscheidingen is op één plaats centraal in dit normenboek opgenomen, zie paragraaf 0.1 PRAKTISCHE AANWIJZINGEN, punt 3.
- Voor de draagwijze van onderscheidingen in combinatie met wedstrijdmedailles wordt verwezen naar Paragraaf 5.3. Een keizer in jacquet draagt in het knoopsgat een draagteken behorende bij de graad.

8. SABEL OF DEGEN (indien gedragen, niet verplicht)

Op de plaats en in de houding:

- de sabel of degen is een attribuut voor een keizer in uniform. Indien een sabel wordt gedragen, dient deze voorzien te zijn van een **dragon**, zie hoofdstuk 5.1;
- wordt een degen gedragen dan wordt deze niet vastgehouden;
- het al of niet dragen van een sabel of degen wordt niet in de beoordeling meegenomen;
- wordt de sabel gedragen, dan wordt de juiste draaghouding van de sabel wél in de beoordeling meegenomen;
- de houding is als ongewapend met dien verstande dat de linkerhand de greep omvat en de schede schuin naar achter is gericht.

9. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf **Nederlandse driekleur**: rood boven of in **Belgische driekleur**: zwart boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een uniform wordt gedragen, de sjerp over het uniform;
- in **jacquet** wordt de sjerp over het vest en onder het jacquet gedragen.

10. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.6 MOOISTE KEIZERIN

Toelichting

- De beoordeling geschiedt in één categorie.
- Kleding aangepast aan de weersomstandigheden, bijvoorbeeld stola, halsbont of schouderbedekking is toegestaan.
- Het gebruik van een paraplu is bij slechte weersomstandigheden toegestaan.
- Een keizerin draagt geen wedstrijdmedailles en geen onderscheidingen.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KEIZERSPAREN**.

De **keizerin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste keizerspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste keizerin**.

Na de beoordeling bij **mooiste keizerspaar** kan de keizerin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk, door twee **extra** juryleden, als keizerin is beoordeeld.

Indien er een vrouwelijke keizer is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizerstitel heeft behaald, draagt ze het **keizerszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **keizerstitel** behaalt, kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizerszilver), echter niet als mooiste keizer.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm/snit en staat van onderhoud;
- lange jurk (lengte minimaal tot de enkel); midi en mini zijn niet toegestaan.

2. KAPSEL EN HOOFDBEDEKKING

- het kapsel dient uitstekend verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht; indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het goudkleurig zijn;
- het dragen van een hoed is toegestaan.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. SJERP

Deze is niet verplicht.

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf Nederlandse **driekleur**: rood boven of in **Belgische driekleur**: zwart boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

5. BLOEMEN

- alleen een levend bloemenboeket is toegestaan;
- het boeket wordt gedragen in de rechterhand.
(zie voorbeeldfoto's Paragraaf 5.4.).

6. SCHOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

Gilde Exercitie

7. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.7 MOOISTE SCHUTTERSKEIZERIN

Hierin wordt verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizersvogel heeft behaald. Indien een vrouw de keizerstitel behaalt (schutterskeizerin), kan zij deelnemen als mooiste schutterskeizerin.

Toelichting

De beoordeling geschiedt in twee kledingsvormen:

- a) uniform
- b) jurk
  - voor de beoordeling in uniform, mag de rang of functie niet van invloed zijn op de beoordeling
  - bij de beoordeling is de uitvoering van de exercitie niet van belang en mag daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.

N.B. De schutterskeizerin die deelneemt aan de wedstrijd mooiste schutterskeizerin kan niet deelnemen aan de wedstrijd mooiste keizerspaar.

Indien de schutterskeizerin in jurk niet uitreed als mooiste schutterskeizerin kan zij wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizerszilver). Zie wedstrijdonderdeel 2.6.

Beoordelingspunten in uniform:

1. KLEDING

- pasvorm uniform, onderhoud en zover toepasselijk, de kleurencombinatie van de schutterij;
- uitmonstering niet beschadigd of verkleurd;

2. HOOFDDEKSEL

- pasvorm en onderhoud en zover van toepassing, de kleurencombinatie van het uniform;
- lauwertak is niet verplicht: indien een lauwertak is aangebracht, moet deze goudkleurig zijn.

3. HANDSCHOENEN

- voor zover voorgeschreven, goed passend en schoon.

4. SCHOEISEL

- zwart en goed gepoetst, geen afgetrapte hakken of breuken in het bovenleer;
- wordt door de schutterij, waarvan de schutterskeizer deel uitmaakt, een andere kleur schoeisel gedragen, dan is dit ook voor de schutterskeizerin toegestaan.

5. KEIZERSZILVER

- eigen keizersplaat verplicht; de keizer mag daarnaast de platen van zijn voorganger(s) dragen;
- het geheel dient goed onderhouden te zijn;
- Ter bescherming van de kleding is een kazuifel toegestaan, mits de kleur met de kleding harmonieert;
- gezien de ouderdom en het voorkomen van slijtage door het poetsen, mag het niet gepoetst zijn van het zilver, niet worden meegenomen in de beoordeling.

6. SJERP

Deze is niet verplicht;

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf **Nederlandse driekleur**: rood boven of in **Belgische driekleur**: zwart boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, Halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Houding met opgestoken sabel is niet van toepassing bij de schutterskeizerin.

Beoordelingspunten in jurk:

1. KLEDING

- lange jurk (lengte minimaal tot enkel) midi en mini zijn niet toegestaan;
- pasvorm/snit en staat van onderhoud en zover toepasselijk in de kleurencombinatie van de schutterij .

2. KAPSEL EN HOOFBEDIKKING

- het kapsel dient uitstekend verzorgd te zijn;
- een diadeem of kroontje is niet verplicht;
- indien een diadeem of kroontje wordt gedragen, dan moet het goudkleurig zijn.
- het dragen van een hoed of hoofddekseel is toegestaan bij deze kledingvorm.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. KEIZERSZILVER

- bij schutterskeizerin in jurk wordt slechts de keizersvogel gedragen;
- de keizersvogel wordt vasthouden met de rechterhand;
- **het overige keizerszilver wordt dus niet gedragen bij deze kledingsvorm.**

5. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

6. SJERP

Deze is niet verplicht

- indien gedragen, dan over de rechterschouder naar linkerheup in óf oranje óf **Nederlandse driekleur: rood** boven of in **Belgische driekleur: zwart** boven;
- indien gedragen als onderdeel van orden versiersel: uiteinden voorzien van strik en orden;
- indien een stola, halsbont of schouderbedekking wordt gedragen, draagt men de sjerp eronder.

7. ALGEMENE INDRUK

- de algehele presentatie moet waardig zijn.

Bloemen zijn niet van toepassing bij de schutterskeizerin in beide kledingvormen.

2.8 MOOISTE KEIZERSPAAR

Toelichting

- de beoordeling geschiedt in twee kledingvormen:
  - a. uniform;
  - b. jacquet.
- als uitgangspunt gelden de normen voor **mooiste keizer** en **mooiste keizerin**;
- de keizerin loopt rechts van de keizer, zodat zij geen hinder heeft van een eventueel gedragen sabel, degen, klewang of rapier en legt de linkerhand op de onderarm van de keizer.
- ook bij deelname aan de wedstrijden op het feestterrein blijft zij rechts van de keizer en legt de linkerhand op de onderarm van de keizer; (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.4)
- als aan het keizerspaar gevolg is toegevoegd, (hofdames, pages of dergelijke) mogen zij niet aan deze wedstrijd deelnemen; het keizerspaar dient dus zonder gevolg uit te treden.

N.B. De keizer, die deelneemt aan de wedstrijd **mooiste keizerspaar**, mag **niet** deelnemen aan de wedstrijd **mooiste keizer**.

Tijdens het O.L.S. is extra aandacht vereist bij de beoordeling van **KEIZERSPAREN**.

De **keizerin kan tweemaal worden beoordeeld**:

- bij het onderdeel **mooiste keizerspaar**;
- bij het onderdeel **mooiste keizerin**.

Na de beoordeling bij **mooiste keizerspaar** kan de keizerin op het feestterrein blijven tot zij ook afzonderlijk als keizerin door twee **extra** juryleden, is beoordeeld.

Het is de juryleden **niet** toegestaan om het keizerszilver aan te raken.

Indien er een vrouwelijke keizer is, wordt hieronder verstaan: zij die haar waardigheid heeft te danken aan het feit dat zij de keizerstitel heeft behaald, draagt ze het **keizerszilver wel** tijdens de **optocht**, maar **niet** tijdens de wedstrijden op het **feestterrein**.

Indien een **vrouw** de **keizerstitel** behaalt, kan zij, mits zij een jurk draagt, wel meedingen als mooiste keizerin (zonder keizerszilver), echter niet als mooiste keizer.

BEOORDELINGSPUNTEN

Als paar, naast die van keizer en keizerin afzonderlijk.

1. KLEDING

- De kleurencombinatie van de kleding van keizer en keizerin moet een harmonisch geheel vormen.

2. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.9 MOOISTE HOFDAME(GROEP)

Toelichting

Hofdames worden per vereniging beoordeeld in de categorie:

- hofdames worden per vereniging in de categorie:
  - individueel
  - of
  - als groep, (= twee (2) of meer personen)beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- kleding aangepast aan de weersomstandigheden, bijvoorbeeld stola, halsbont of schouderbedekking is toegestaan;
- het gebruik van een paraplu is bij slechte weersomstandigheden toegestaan.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. KLEDING

- pasvorm/snit en staat van onderhoud;
- lange jurk (lengte minimaal tot de enkel); midi en mini zijn niet toegestaan;
- de kleurencombinatie van de kleding van de hofdames moet een harmonisch geheel vormen mede in relatie tot het uniform van de schutterij.

2. KAPSEL EN HOOFDBEDEKKING

- het kapsel dient uitstekend verzorgd te zijn;
- het dragen van een diadeem, kroontje is niet toegestaan.

3. HANDSCHOENEN

Handschoenen zijn niet verplicht.

Indien gedragen dan:

- bij lange mouwen (mouwen over het ellebooggewricht), korte handschoenen;
- bij korte mouwen (mouwen boven het ellebooggewricht), lange handschoenen.

4. BLOEMEN

Bloemen zijn niet verplicht

- **indien gedragen** dan is alleen een levend bloemenboekje toegestaan;
- **indien gedragen** dan wordt het boekje in de rechterhand vastgehouden.

5. SCOEISEL EN (PANTY)KOUSEN

- aangepast aan de kleding, goed verzorgd en onderhouden;
- geen pantoffels, sandalen, klompschoenen, sportschoenen e.d.;
- het dragen van (panty)kousen is verplicht.

6. ALGEMENE INDRUK

- De algehele presentatie moet waardig zijn.

2.10 BESTE MARKETENTSTER(GROEP)

Toelichting

- marketentsters worden per vereniging in de categorie:
  - individueelof
  - als groep, (= twee (2) of meer personen)beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- de kleding dient te harmoniëren met de uniformen van de schutterij.

Het is de juryleden niet toegestaan om attributen/zaken uit of in de handen te nemen, of om de uitmonstering, het uniform en/of kleding aan te raken. Wel kan aan de beoordeelde(n) gevraagd worden een en ander te tonen.

Het is aan een jurylid niet toegestaan, andere of meerdere materialen, die niet zijn opgenomen in de betreffende norm, te eisen of deze in de beoordeling te betrekken.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. HOUDING

- kalm en waardig.

2. VAATJE

- houten vaatje;
- aan draagriem over de rechterschouder naar de linkerheup;
- kraantje niet van kunststof;
- inhoud vaatje: sterke drank;
- temperatuur van de drank is géén beoordelingspunt.

3. MAND OF KORFJE

Inhoud mand of korfje:

- glaasje (het glaasje mag ook in de hand worden vastgehouden);
- bruikbaar mes met een houten handgreep. Géén gekarteld mes. Een kunststof handgreep is in ieder geval niet toegestaan. Een handvat van een ander materiaal dan hout, behoudens kunststof, is toegestaan, mits dit vooraf bij de jury is gemeld.
- handdoek, afdekdoek en servet;
- brood, kaas en worst;
- snijplankje (niet verplicht). (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.4)

4. HYGIËNE

- de kraan van het vaatje alsmede de gebruiksvoorwerpen in het mandje of korfje moeten schoon zijn.

5. GELDBUIDEL

- van stof of leer **onder** schort(je), geen imitatieleer;
- de inhoud mag niet gecontroleerd worden.

6. KLEDING

- juiste pasvorm;
- hoofdbedekking, kousen en schoeisel dienen schoon en goed onderhouden te zijn;
- handschoenen zijn niet verplicht.

7. HANDELINGEN

Gevraagd kan worden het verrichten van een of meer van onderstaande handelingen:

- het afsnijden van kaas, worst en/of brood;
- het tappen van een glaasje drank;
- indien handschoenen worden gedragen, worden deze bij het verrichten van handelingen niet aangehouden;
- de wijze van presenteren van spijs en drank wordt in de beoordeling meegenomen.

8. ALGEMENE INDRUK

- dient correct, charmant en netjes te zijn.

Gilde Exercitie

2.11 BESTE SOETELAARSTER(GROEP)

Toelichting

- soetelaarsters worden per vereniging in de categorie:
  - individueelof
  - als groep, (= twee (2) of meer personen)beoordeeld;
- het is niet mogelijk om door één en dezelfde persoon aan beide categorieën deel te nemen;
- evenmin is het voor de vereniging mogelijk aan beide categorieën deel te nemen;
- de kleding dient te harmoniëren met de uniformen van de schutterij.

Het is de juryleden niet toegestaan om attributen/zaken uit of in de handen te nemen, of om de uitmonstering, het uniform en/of kleding aan te raken. Wel kan aan de beoordeelde(n) gevraagd worden een en ander te tonen.

Het is aan een jurylid niet toegestaan, andere of meerdere materialen, die niet zijn opgenomen in de betreffende norm, te eisen of deze in de beoordeling te betrekken.

BEOORDELINGSPUNTEN

1. HOUDING

- kalm en waardig.

2. KRUIK

- aardewerk, geglazuurd;
- afgesloten met kurk;
- geen kunststof onderdelen;
- inhoud kruik: sterke drank;
- temperatuur van de drank is géén beoordelingspunt.

3. MANDJE OF KORFJE

Inhoud mand of korfje:

- glaasje (het glaasje mag ook in de hand worden vastgehouden);
- bruikbaar mes met een houten handgreep. Géén gekarteld mes. Een kunststof handgreep is in ieder geval niet toegestaan. Een handvat van een ander materiaal dan hout, behoudens kunststof, is toegestaan, mits dit vooraf bij de jury is gemeld.
- handdoek, afdekdoek en servet;
- brood, kaas en worst of rauwe ham;
- snijplankje (niet verplicht);
- kruik. (zie voorbeeldfoto Paragraaf 5.4)

4. HYGIËNE

- de gebruiksvoorwerpen in het mandje of korfje moeten schoon zijn.

5. GELDBUIDEL

- van stof of leer **onder** schort(je), geen imitatieleer;
- de inhoud mag niet gecontroleerd worden.

6. KLEDING

- juiste pasvorm;
- hoofdbedekking, kousen en schoeisel dienen schoon en goed onderhouden te zijn;
- handschoenen zijn niet verplicht.

7. HANDELINGEN

Gevraagd kan worden het verrichten van een of meer van onderstaande handelingen:

- het afsnijden van kaas, worst of rauwe ham en/of brood;
- het tappen van een glaasje drank;
- indien handschoenen worden gedragen, worden deze bij het verrichten van handelingen niet aangehouden;
- de wijze van presenteren van spijs en drank wordt in de beoordeling meegenomen.

8. ALGEMENE INDRUK

- dient correct, charmant en netjes te zijn.

Gilde Exercitie

3. VENDELZWAAIEN

3.1 VENDELEISEN

Toelichting

Het verdient aanbeveling, kleurige en versierde vendels te gebruiken c.q. aan te schaffen en daarbij rekening te houden met kleuren van schutterij/gilde, patroonheilige, symboliek, emblemen enzovoort.

Vendel bij senioren

- de genoemde maten zijn minimaal, exclusief de stokzoom;
- al naar gelang de stof varieert het gewicht;
- met lichtere stoffen dient men voorzichtig te zijn;
- een groot vendel bevordert het **gedragen zwaaien**, dat daardoor dan niet te snel kan gebeuren.

De stok

- deze moet van hout zijn, bijvoorbeeld essen, eiken, limba of grenen;
- de stok moet zo lang zijn, dat bij loodrechte stand het diagonaal afhangend vendel de grond niet raakt;
- de stok moet uit één stuk zijn en in dikte tapsgewijze naar boven iets aflopen.

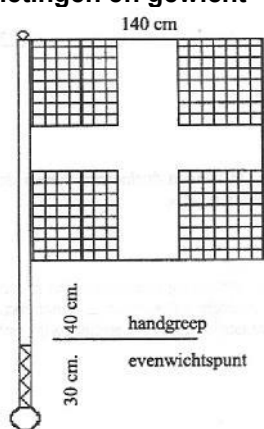
Vendel bij jeugd

- de genoemde maten zijn minimaal, exclusief de stokzoom;
- al naar gelang de stof varieert het gewicht.

De stok

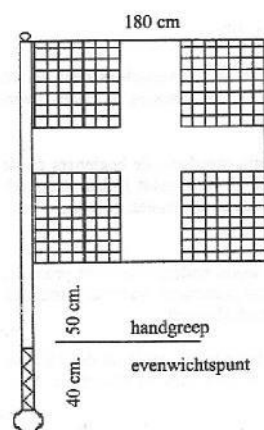
- deze moet van hout zijn, bijvoorbeeld essen, eiken, limba of grenen;
- de stok moet zo lang zijn, dat bij loodrechte stand het diagonaal afhangend vendel de grond niet raakt;
- de stok moet uit één stuk zijn en in dikte tapsgewijze naar boven iets aflopen.

Afmetingen en gewicht

Jeugd t/m 17 jaar

vendel	140 x 140 cm.
zoom	5 cm.
stoklengte	210 cm.
stokdiameter	2,4 cm.
knopdiameter	6,5 cm.
buisdiameter	2,5 cm.
gewicht knop	± 2000 gram
gewicht vendel	± 200 gram
gewicht stok	± 300 gram

Senioren vanaf 18 jaar

vendel	180 x 180 cm.
zoom	5 cm.
stoklengte	270 cm.
stokdiameter	2,9 cm.
knopdiameter	8 cm.
buisdiameter	3 cm.
gewicht knop	± 3000 gram
gewicht vendel	± 300-400 gram
gewicht stok	± 500 gram

3.2 VENDELEN

Legitimatie

Om aan de vendelwedstrijden op het OLS-feest te kunnen deelnemen dienen de vendeliers in bezit te zijn van een geldig federatiebewijs.

Deelname wedstrijden:

- aan de wedstrijd **groepsvendelen** kan per vereniging maar door één groep worden deelgenomen;
- deelname aan de **individuele** wedstrijden is onbeperkt;
- de vendeliers dienen bij deelname aan de wedstrijden hun federatiebewijs aan de jury te tonen.

DE INDELING VAN DE VENDELIERS

1. INDIVIDUEEL VENDELEN

De vendeliers zijn ingedeeld in vijf klassen namelijk:

Jeugdklasse, waarin zijn ingedeeld alle vendeliers beneden 18 jaar

- bij wedstrijdvendelen mag uitsluitend klassiek gevendeld worden;
- de vendeltijd bedraagt vier minuten.

C-klasse, waarin worden of zijn ingedeeld de beginners en de nog niet gepromoveerden

- als minimumleeftijd geldt 18 jaar;
- bij wedstrijdvendelen mag in de **C-klasse** uitsluitend klassiek gevendeld worden;
- de vendeltijd bedraagt vijf minuten.

B-klasse, waarin de vendelier wordt ingedeeld na promotie uit de **C-klasse**

- de vendeltijd bedraagt zes minuten waarvan drie minuten klassiek en drie minuten acrobatiek gevendeld wordt.

A-klasse, waarin de vendelier wordt ingedeeld na promotie uit de **B-klasse**

- de vendeltijd bedraagt acht minuten, waarvan vier minuten klassiek en vier minuten acrobatiek vendelen.

Vaandelklasse, een vendelier uit de **B- of A-klasse**, kan bij het bereiken van de 35-jarige leeftijd op eigen verzoek ingedeeld worden in de **Vaandelklasse**;

- bij het bereiken van de 40-jarige leeftijd wordt hij automatisch ingedeeld in de **Vaandelklasse**;
- de vendeltijd bedraagt acht minuten;
- de vendelier is vrij, klassiek, acrobatiek of beide te vendelen.

2. GROEPSVENDELEN

- een vendelgroep dient tenminste uit vier vendeliers te bestaan;
- er wordt geen indeling gemaakt naar klasse/prestatie;
- groepen zijn geheel vrij een eigen programma te vendelen;
- de vendeltijd bedraagt 10 minuten;
- de vendeltijd voor jeugdgroepen bedraagt plusminus vijf minuten;
- het uit te voeren programma dient uitsluitend klassiek te zijn.

GROEPSVENDELEN JEUGD

- een jeugd vendelgroep dient tenminste uit vier vendeliers te bestaan, met de leeftijd van beneden de 18 jaar.
  - Indien de schutterij beschikt over drie vendeliers, mag de groep worden aangevuld met één vendelier die 18 jaar of ouder is;
- er wordt geen indeling gemaakt naar klasse/prestatie;
- groepen zijn geheel vrij een eigen programma te vendelen;
- de vendeltijd bedraagt 10 minuten;
- de vendeltijd voor jeugdgroepen bedraagt plusminus vijf minuten;
- het uit te voeren programma dient uitsluitend klassiek te zijn.

Gilde Exercitie

3. PROMOTIE/DEGRADATIE

Promotiekans is er maar eenmaal per jaar mogelijk, namelijk voor alle vendeliers op het OLS-feest;

- voor promotie van **C** naar **B** moet men een gemiddelde van **acht** behalen, dus minimum 40 van de 50 te behalen punten;
- voor promotie van **B** naar **A** moet men een gemiddelde van **acht** behalen, dus minimum 56 van de 70 te behalen punten;
- voor promotie gaat in, **nadat** het gehele seizoen is afgelopen en **voordat** het volgende seizoen begint;
- degradatie wordt niet toegepast.

4. BEOORDELING

Groepsvendelen:

Dit geschiedt in de volgende rubrieken:

- algemene indruk;
- stand;
- reinheid;
- ritme;
- systematiek;
- groepsverband;
- Maximaal te behalen punten per jurylid: 60.

Vaandelklasse:

Dit geschiedt in de volgende rubrieken:

algemene indruk;

- stand;
- reinheid;
- ritme;
- systematiek;
- klassiek;
- acrobatiek;
- maximaal te behalen punten per jurylid: 70.

A-klasse:

- als vaandelklasse.

B-klasse:

- als vaandelklasse.

C-klasse:

Dit geschiedt onder de volgende rubrieken:

- algemene indruk;
- stand;
- reinheid;
- ritme;
- systematiek;
- maximaal te behalen punten per jurylid: 50.

Jeugdklasse

- als C-klasse.

3.3 VERKLARINGEN RUBRIEKEN

1. ALGEMENE INDRUK

Betreft:

- opkomst;
- aanmelden;
- groet;
- oprollen;
- afmelden;
- afmarcheren.

Beoordeling:

- de algemene indruk die men krijgt omtrent de vendelier, wat betreft het opkomst en afmarcheren, het aan- en afmelden bij de jury, het groeten met het vendel en het oprollen van het vendel;
- dit alles moet verzorgd worden uitgevoerd;
- slordigheid en onverschilligheid geven puntenverlies;
- de opkomst en afmarcheren dient volledig geüniformeerd te geschieden;
- voor aanmelding en vóór afmelding weer opzetten;
- bij individueel vendelen is het toegestaan zonder uniformjas aan te treden.

2. STAND

Lichaamshouding

Beoordeling:

De stand van de vendelier wordt hierbij gezien.

Dit houdt in:

- de goede stand van voeten;
- kleine spreidstand;
- rechte houding van het lichaam bij het klassieke vendelen;
- geen doorgezakte knieën;
- hoofd recht, dus recht vooruit ziende;
- de hand die niet aan de stok is (in ruststand) moet op de heup geplaatst zijn;
- rustig op de plaats blijven staan, dus niet wandelen;
- bij vrije en moeilijke oefeningen, ook bij acrobatiek, moet men de houding bepalen aan de hand van oefeningen;
- voor alles moet de gehele houding van de vendelier zeer rustig zijn;
- het is dus zaak dat het lichaam zo rustig mogelijk gehouden wordt;
- niet in een wringende of draaiende houding komen, dit vermoeit en maakt de uitvoering van het vendelen niet sierlijk.

3. REINHEID

Vrij van lichaam en grond

Beoordeling:

De reinheid van het vaandel.

Toegezien moet worden dat:

- het vendel de grond niet raakt, wind speelt hierbij een rol, door de eigen schuld van de vendelier, door onevenwichtige oefeningen, slordigheid of gebrek aan techniek;
- ook mag om deze reden het vaandeldoek het lichaam niet raken of strijken, of met de hand aangeraakt worden bij het opvangen;
- het grijpen van het doek bij een dubbelgeslagen vaandel t.g.v. een windruk e.d. is niet toegestaan;
- het doek moet alleen tijdens het zwaaien uit zichzelf van de stok gaan en weer geheel uitzwaaien;
- het vendel moet onbesmeurd blijven;
- het losraken of opschuiven van het vaandeldoek van of aan de stok kan tot strafpunten leiden;
- elke vendelier dient met goed materiaal op de wedstrijd te komen;
- lussen of zomen moeten zeer goed voorzien zijn;
- het laten vallen van het vaandel tijdens de individuele wedstrijd sluit de vendelier geheel uit;
- zijn punten komen te vervallen;
- laat een vendelier in de groep zijn vendel vallen, dan zal de jury bij deze rubriek, **reinheid** een **nul** invullen, ook bij de rubrieken **ritme** en **groepsverband** geeft dit puntverlies.

4. RITME

Gelijkmatig vendelen

Beoordeling:

- met ritme wordt bedoeld het regelmatig en in een gelijkmatig tempo vendelen;
- gelet dient te worden op het rustig vendelen, dat zeer tot zijn recht komt als ook de houding van de vendelier rustig is;
- men begint dus rustig en sluit het vendelen ook rustig af;
- de oefeningen moeten niet nu eens vlug, dan weer langzaam gezwaaid worden;
- het vendel moet kalm en **gedragen gezwaaid** worden;
- het juiste ritme is een allereerste vereiste, waaraan een goede vendelier moet voldoen;
- dit punt is van zeer groot belang in alle klassen, zowel voor het klassieke als het acrobatische vendelen.

5. SYSTEMATIEK

Opbouwen en afwerken van de figuren, rechts en links gelijk

Beoordeling:

- het systeem van het vendelzwaaien ligt in de opbouw van de figurenreeks en de afwerking daarvan;
- logisch zal boven het hoofd worden begonnen, om geleidelijk af te dalen tot aan de enkels en het overstappen met de benen;
- zo zal ook elke figuur zowel rechts als links worden uitgevoerd en wel tweemaal;
- het mag dus niet voorkomen dat men de volgorde door elkaar haalt, b.v. van boven het hoofd direct naar de voeten, dit is onlogisch;
- ook moeten alle figuren in de reeks goed afgewerkt worden, met een wending langs of vóór het lichaam of door direct dezelfde figuur met de andere hand te maken, of over te gaan in een volgende figuur;
- storingen in het logische van het vendelen in een serie of reeks, geven aanleiding tot puntverlies;
- voor de gevorderde vendelier, **B- of A-klasse**, zal nog meer het accent worden gelegd op het juist rechts en links gelijk maken van de figuren, vooral in het acrobatische deel;
- ook elke acrobatische oefening, hoe eenvoudig of hoe moeilijk ook, moet rechts en links worden uitgevoerd en wel tweemaal, slechts eenmaal, of rechts, of links gemaakte figuren geven aanleiding tot puntverlies.

6. GEZAMENLIJK

Gelijk zwaaien

Beoordeling:

Het groepsverband:

- de bedoeling van het groepsvendelen is niet alleen dat een aantal vendeliers eenzelfde serie oefeningen maakt, maar ook, en zelfs vooral, dat ze bij die slagen precies gelijk blijft;
- dan pas wordt het één groep: sierlijk en mooi;
- zijn een of meer vendeliers een gedeelte van een slag, of meer, voor of achter, dan geeft dit telkens aanleiding het punt voor dit onderdeel tot puntverlies;
- laat een vendelier in de groep zijn vendel vallen, dan zal de jury bij de rubriek, **reinheid** een **nul** invullen, ook bij de rubrieken **ritme** en **groepsverband** geeft dit puntverlies.

7. KLASSIEK

Prestaties voor klassiek vendelen

Beoordeling:

Het klassiek vendelen is de grondslag van het vendelen.

- iedere vendelier moet het beheersen om uit de **C-klasse** te kunnen promoveren;
- maar ook in de hogere klassen mag het niet verwaarloosd worden, integendeel, het moet tot in de perfectie uitgevoerd worden.

Niet alleen om bovenstaande reden maar ook omdat in de **B-, A- en Vaandelklasse** de vendeltijd duidelijk in tweeën is gesplitst, is het alleszins billijk dat voor dit onderdeel een apart cijfer gegeven wordt.

8. ACROBATIEK

Prestaties voor acrobatiek vendelen

Beoordeling:

Het acrobatiek vendelen.

- Wil een vendelier een goed cijfer behalen voor dit onderdeel, dan moet hij hierbij voldoen aan:
- slagen naar voren brengen waar een grote lichamelijke behendigheid voor nodig is, maar hij moet dit ook goed en sierlijk doen;
- hoe moeilijker de slagen, hoe hoger het cijfer wordt dat kan worden behaald;
- het vaandel moet ongestoord blijven doordraaien;
- de acrobatiek moet niet ontaarden in verkrampde lichaamshoudingen of plofpartijen;
- alles moet soepel verlopen;
- de acrobatische figuren mogen ook zelfgemaakte figuren zijn, doch zij moeten iets specifiek mbt **acrobatiek** inhouden.

JURY

Juryleden voor de wedstrijden Vendelen OLS-feest worden aangewezen door de jurycommissie.

GESCHILLEN

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet of waarbij meerdere interpretaties van enig artikel gegeven kunnen worden, bij geschillen of anderszins, beslist het bestuur van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, eventueel in overleg met de jury.

WERKING

Dit reglement treedt in werking met ingang van 6 maart 2004.

4. EXERCITIE

4.1 EXERCITIEPROGRAMMA SPIES EXERCITIE

Korte omschrijving van de figuurlijke afbeeldingen, betreffende het juiste gebruik, van al hetgeen een soldaat in het handelen van de Spies moet weten, voor de jonge of onervaren soldaten, welke omschrijving past bij het getal van elke figuur.

Spiesdrager

1

Bij het exerceren van de Spies wordt de soldaat op de eerste plaats gewezen, hoe hij stilstaande de Spies ordelijk voor zich houdt en tegen de duim.

In drie bewegingen (zal hij de Spies) rechts zetten, als ook te weten dat hij de Spies wanneer hij staat half binnen noch buiten de rechter voet zal zetten, maar precies op dezelfde lijn, zonder dat hij de rechter voet, wanneer hij stilstaat naar voren zet, de arm niet uitstrekt maar een beetje gebogen en de hand ter hoogte van het gezicht.

2

In de eerste beweging heft hij de Spies met de rechterhand een beetje van de grond en met eenzelfde beweging pakt hij (met de linkerhand) de Spies daaronder vast, met zoveel ruimte, dat hij met de rechter hand de Spies kan vasthouden (zie figuur 2)

3

In de tweede beweging heft hij de Spies omhoog met de linkerhand, zodanig dat hij met de rechter hand de Spies onder kan vastpakken (zie 3)

4

In de derde beweging heeft hij de Spies met de linkerhand tegen de rechterarm gezet, waarbij de Spies opwaarts wordt gedragen in de rechterhand, tegen dezelfde arm (zie 4)

5

Hoe hij nadat hij de Spies opwaarts heeft gedragen, deze weer in drie bewegingen als voorheen beschreven weer op de grond zal zetten.

Te weten: hij zal de rechter hand (waarin de Spies) een beetje laten zakken en de Spies met de linker hand in de eerste beweging boven aanpakken (zie 5)

6

In de tweede beweging zal hij de Spies met de linker hand laten zakken en met de rechter de Spies hoger aanpakken (zie 6)

7

In de derde beweging zal hij de Spies alleen vasthouden met de rechterhand en weer als bij figuur 1 op de grond zal neerzetten. Het leggen van de Spies op de schouder gebeurt eveneens in drie bewegingen.

8
In de eerste beweging zal hij de Spies in de rechterhand houdend, deze ietwat tegen de duim laten rusten. Met de linkerhand (net onder de rechter) doet hij hetzelfde (zie 8)

9
In de tweede beweging brengt hij de Spies met de linkerhand naar voren en met de rechter neemt hij de Spies aan het uiteinde vast om de Spies gemakkelijk op de schouder te leggen (zie 9)

10
In de derde beweging (hoe hij de Spies op de schouder moet dragen).
Hij draagt die met de rechterarm omhoog met de duim tegen de Spies, niet alleen omdat dit goed uitziet, maar omdat hij zodoende de Spies beter onder controle houdt en beter kan dragen (zie 10)

11
Hoe hij de Spies schuin kan dragen, wanneer hij dicht opeen marcheert.
De ene soldaat mag immers de andere niet met de punt van de Spies verwonden.
Hiertoe zijn de drie navolgende handelingen nodig: opdat hij met de Spies schuin of plat onder een poort (of doorgang) kan gaan. En hoe hij in drie handelingen de Spies weer op de grond terugzet en (opnieuw in drie handelingen) de Spies op de schouder kan leggen.
Maar zo, wanneer hij de Spies omhoog draagt, zal hij die alleen in een beweging omlaag doen en daarna

weer in een beweging omhoog brengen. (zie 11)

12

In de eerste beweging pakt hij, terwijl hij rechtop staat, de Spies zo ver mogelijk met de linker hand. Tegelijkertijd heft hij met de rechterhand de Spies vanaf de schouder omhoog, om zodoende de punt van de Spies voorwaarts te brengen (zie 12)

13

In de tweede beweging pakt hij de Spies (die hij al met de punt naar voren heeft gebracht) met de rechterhand aan de onderkant. Dan laat hij de voorkant van de Spies zinken (om door de poort te kunnen). (zie 13)

14

In de derde beweging (om de Spies makkelijk te laten zinken) pakt hij de Spies met uitgestrekte rechterarm (aan het uiteinde). De linker elleboog zet hij tegen de heup. Hierdoor komt de Spies in eerste instantie horizontaal. (zie 14)

15

Het neerzetten van de Spies in drie bewegingen.

In de eerste beweging pakt hij de Spies met de rechterhand aan het uiteinde vast.

Hij drukt het uiteinde omlaag, waardoor de voorzijde van de Spies (links vastgehouden) omhoog komt. (zie 15)

16

In de tweede beweging pakt hij de Spies met de rechterhand (boven de linker) vast, zo ver hij omhoog reiken kan (zie 16)

17

In de derde beweging zet hij de Spies op de grond. Vastgehouden met de rechterhand, de duim omhoog tegen de schacht. (zie 17)

De twee volgende platen laten zien hoe de Spies rechtstaande omhoog gedragen wordt.

Dit in een beweging.

Hoe de Spies vanuit grondstand in drie bewegingen opwaarts wordt gedragen.

Hiervoor zijn eigenlijk de platen / voorbeelden niet meer nodig, maar zijn toegevoegd als herinnering

18.

Hoe hij (de piekenier) de Spies in drie bewegingen van de grond heft en die met de rechterhand aan de onderkant draagt. De omhooggerichte schacht rust tegen de binnenzijde van de rechterarm.(zie 18)

19 (als 14)

Hoe hij de Spies, na die rechtstaande te hebben gedragen, met de linkerhand hoog aanpakt om de Spies in een

Gilde Exercitie

©2020 OLS Normencommissie

beweging te laten zinken.

Wanneer hij de Spies weer gaat neerzetten, zal hetzelfde gebeuren als bij de vorige platen.

Maar als hij de gezonken Spies weer omhoog wil dragen, zal dat alleen in een beweging moeten (zie 19)

20
Hoe hij staande bij/voor een poort (bij binnen- of uitgaan) de Spies aan de punt moet vasthouden (zie 20)

21
Hij zal de Spies, wanneer die slepend moet worden gedragen, met de rechterhand dicht bij de punt vastpakken. Tegelijk rust de rechtervuist binnenwaarts, met de duim op de stok nabij de punt, tegen het middel. De rechterarm steekt dan (zo kort mogelijk) uit, gebogen bij de elleboog. (zie 21)

Wil hij de Spies laten zinken of op een andere wijze dragen dan moet dit geschieden zoals de twee volgende platen laten zien

22
In de eerste handeling pakt hij de Spies bij de punt vast, met zo ver mogelijk naar voren gestrekte rechterhandarm. Met de linkerhand pakt hij de Spies onderwaarts, een weinig gebukt, vast, zondanig dat de stok rust op de (opwaarts gerichte) linkerhandpalm (zie 22)

23
Hoe hij de Spies, in de palmen van de hand houdend, de linkerhand naar voren brengt (zonder dat de arm is gestrekt) en de rechterhand (die eerst vóór was) naar achteren, de hand buitenwaarts. (zie 23)

24
Hoe hij, nadat hij de Spies, rustende in de handpalmen naar voren heeft gebracht en stevig heeft beetgevat, de Spies zal zinken. Maar als hij de Spies weer op een slepende wijze wil dragen, dan moet hij de handpalmen weer naar achteren brengen.

Te bemerken is (al is dat zo) dat men hier maar 2 palmende platen heeft getoond, waar uit zou mogen kunnen worden geconcludeerd dat men de Spies via de palmen juist in 3 handelingen zou kunnen laten zinken. Dit is niet correct.

Het is zo dat men uit de voorgaande twee palmende platen anders de Spies zo veel keren moet palmen, totdat men de Spies met de rechterhand aan het uiteinde vast heeft. (zie 24)

25
Hoe hij (de piekenier) een ruiter 'opvangt'. Hij moet dan de Spies met de linkerhand tegen de rechtervoet zetten, en tegelijk zijn geweer (= wapen), buiten de linkerarm om met de rechterhand pakken (zie 25)

26
Hoe hij marcheert met de Spies op zijn schouder. Horizontaal gedragen op de rechterschouder, gesteund door de rechter arm en hand. In tijd van gevaar zal hij de Spies met de linker hand pakken en de Spies in drie bewegingen naar achteren laten zinken (zie 26)

27
In de eerste beweging zal hij de Spies, die hij eerst met de rechter hand van de schouder omhoogbrengt, direct daarna met de linkerhand voor zich vastpakken, om zodoende de Spies gemakkelijk over het hoofd te heffen (zie 27)

28
Wanneer hij de Spies in de linkerhand heeft overgenomen, zal hij de schacht van de Spies met de rechterhand aan de achterzijde vastpakken (zie 28)

29
Hij zal vervolgens, nadat hij de Spies achter heeft vastgepakt, zich draaien en in drie handelingen opnieuw omkeren. Zoals ook plaat 26 laat zien (zie 29)

30
In de eerste beweging zal hij de Spies met de linkerhand zo ver mogelijk vastpakken en zich klaar maken om om te draaien (zie 30)

31
 Als hij zich naar rechts heeft omgedraaid, zal hij de Spies met de linkerhand over het hoofd heffen, en tegelijk overnemen in de rechterhand, ietwat verder naar achteren (zie 31)

32
 In de derde beweging zal hij de Spies weer in de rechterhand schuin of plat (= horizontaal) op de schouder dragen. Desnoods omhoog gericht indien dat nodig is.
 En indien zo wordt geconstateerd dat de soldaat zijn Spies niet goed kan hanteren, dan zijn deze regels en platen bedoeld om hem goed te onderrichten. De onderstaande bevelen kunnen – samen met dit onderricht – de kapiteins helpen om hun nieuwe en onervaren soldaten het handelen van de Spies te leren. De onderstaande “woorden van de bevelen” zijn algemeen bedoeld om verwarring te voorkomen.

DE WOORDEN VAN BEVELEN

Met de opeenvolgende handelingen

1. (V) **Spies op de grond**, in drie handelingen opwaarts gedragen
2. eerste
3. tweede handeling
4. derde

(V) **Spies hersteld**

5. eerste
6. tweede handeling
7. derde

(V) **Spies gedragen** plat op de schouder liggend

8. eerste
9. tweede handeling
10. derde

11. (V) **Schuine Spies dracht** gezonken om onder een poort door te gaan
12. eerste
13. tweede handeling
14. derde

(V) **Spies hersteld**

15. eerste
16. tweede handeling

17. derde

(V) Spies omhoog gedragen

18. eerste

. tweede handeling,

. derde

(deze 3 handelingen hebben maar 1 plaat (nummer 18) omdat de andere twee platen eerder zijn vertoond)

(V) Spies in 1 handeling

gezonken 19.een handeling

20. Spies vastgehouden bij de punt

21. (V) Spies gesleept en Spies met de palmen gezonken

22. Dit doen in 3 handelingen

23. zoals bij de plaat 24 wordt geschreven

24.

25. Spies tegen de rechter voet en het trekken van het wapen T

26. (V) Spies op de schouder leggen en in 3 handelingen zinken

27. eerste

28. tweede handeling

29. derde

Rechts hersteld en de Spies schuin gedragen

30. eerste

31. tweede handeling

32. derde

De woorden van bevelen, waarmee de kapiteins hun soldaten oefenen om de Spies te kunnen hanteren, zijn ook noodzakelijk om orde te houden.

Het generale commando, waarmee aandacht wordt gevraagd en alle handelingen beginnen, luidt:

(V) Spies hersteld

Woorden van bevelen (zonder de momenten van hervatting en verdere handeling)

Opwaarts uw Spies dracht (gedragen)

Neder uw Spies velt (zinkt)

Op de schouders uw Spies legt

Plat uw Spies dracht

Schuins uw Spies dracht

Door de poort uw Spies velt

Neder uw Spies velt

Opwaarts uw Spies dracht

V Spies velt

Neder uw Spies stelt

Aan punt uw Spies houdt

Neder uw Spies stelt

V Spies sleept

V Spies velt

Neder uw Spies stelt

Tegen uw rechervoet uw Spies velt, en uw geweer treckt

Neder uw Spies stelt

Op de schouders uw Spies legt

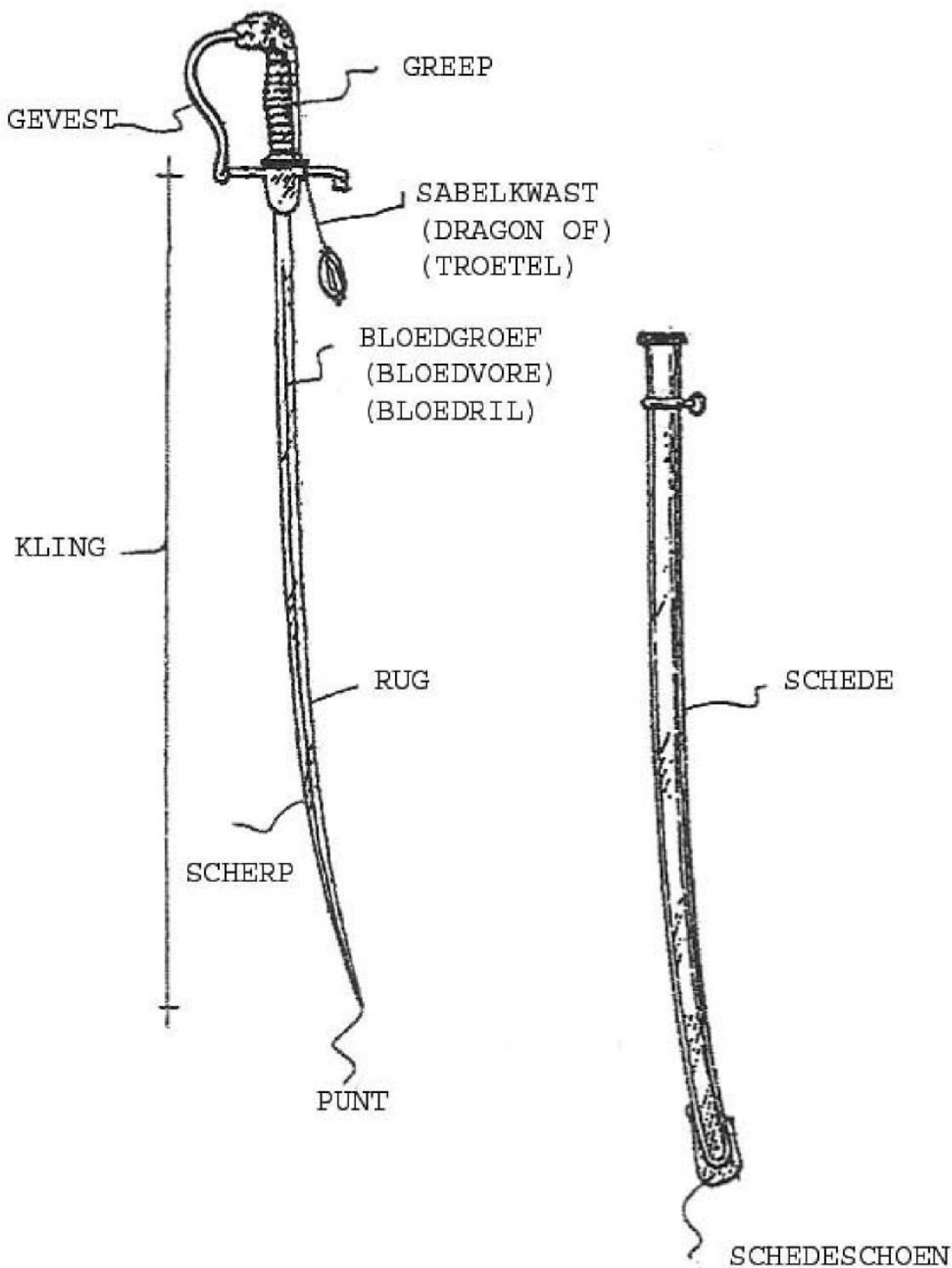
Achterwaarts uw Spies velt

Rechts herstelt u

Schuins uw Spies dracht

5. AFBEELDINGEN EN VERRICHTINGEN

5.1 SABELONDERDELEN

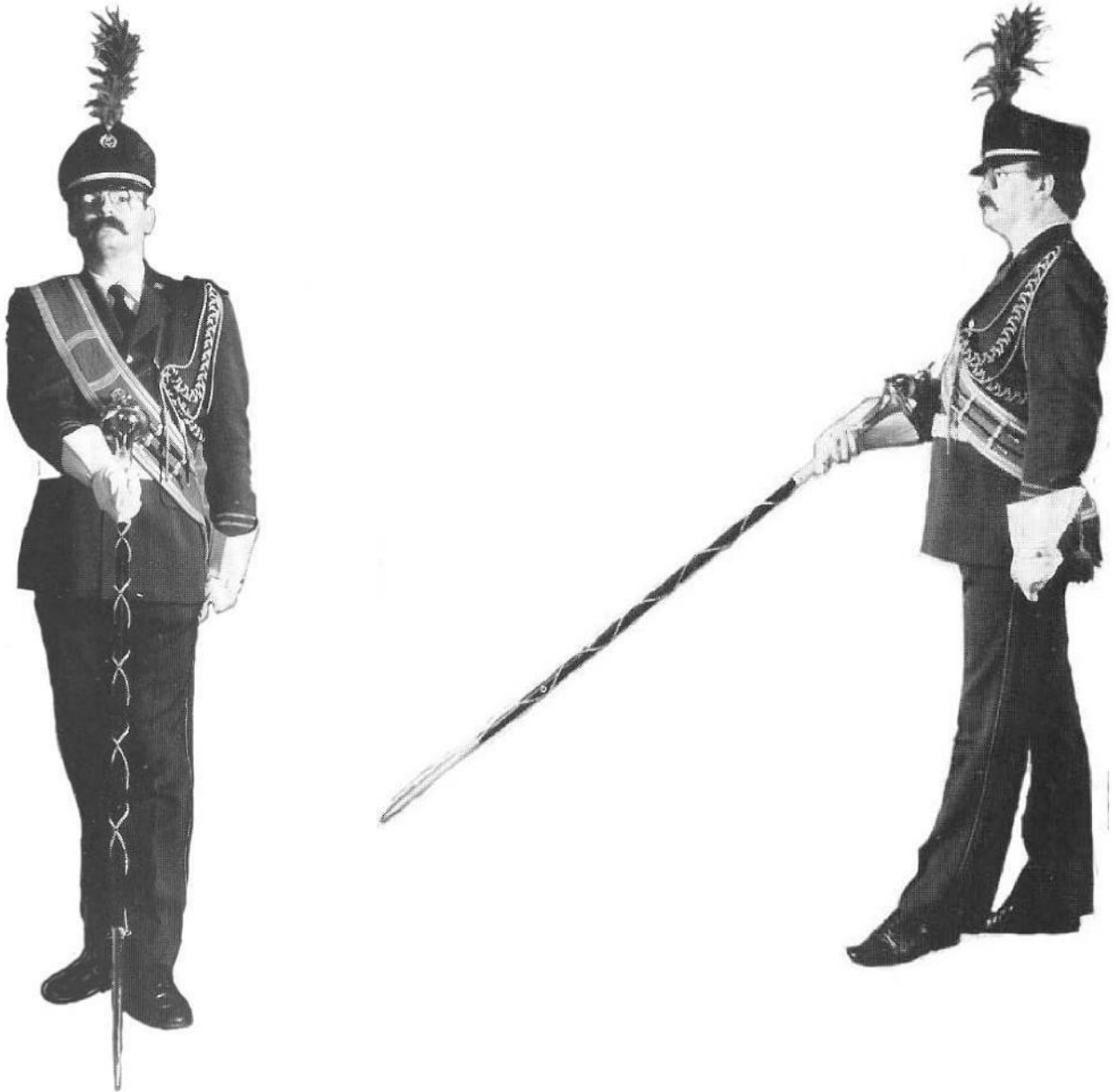

5.2 DEFILÉ, STOKBEWEGINGEN TAMBOUR-MAÎTRE

ATTENTIE HOUDING

DEFILÉ 1° MANIER (Defilé rechts)

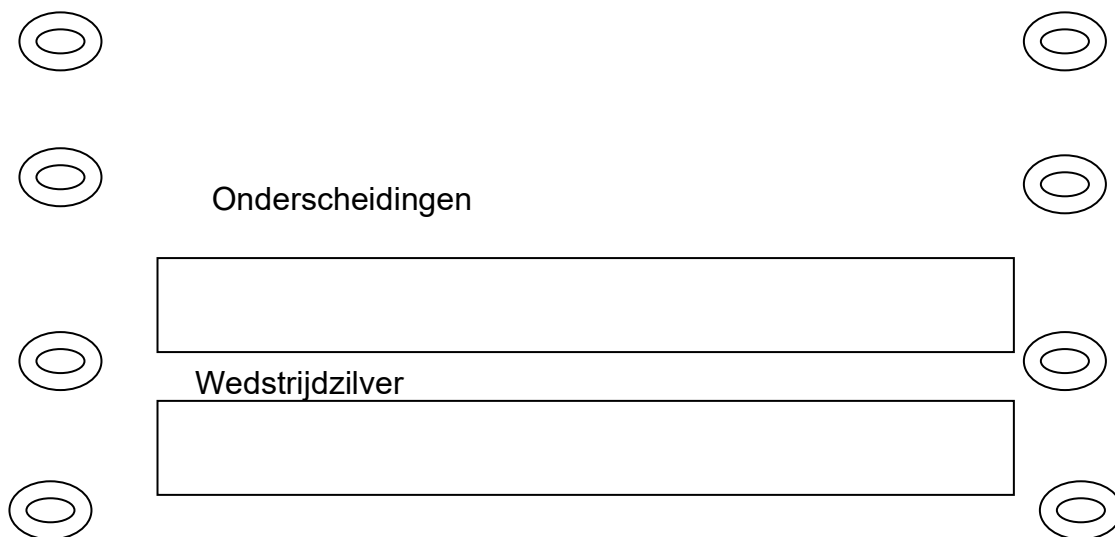
DEFILÉ 2e MANIER (Defilé rechts of links)
VOORAANZICHT

ZIJAANZICHT

5.3 DRAGEN ONDSCHIEDINGEN IN COMBINATIE MET WEDSTRIJDZILVER

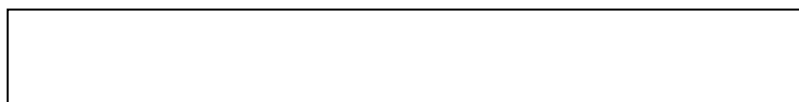
Het dragen van onderscheidingen en wedstrijdzilver op een uniform met 2 rijen knopen
Het dragen van de onderscheidingen mag niet meer bedragen van 1 rij, de schutter maakt zelf een keuze welke hij wil dragen.
Indien een schutter enkel wedstrijdzilver draagt, wordt dit gedragen ter hoogte van de plek van de onderscheidingen zoals aangegeven op onderstaande tekening.

Het dragen van onderscheidingen en wedstrijdzilver op een uniform met 1 en 3 rijen knopen.
Indien een schutter enkel wedstrijdzilver draagt, wordt dit gedragen ter hoogte van de plek van de onderscheidingen zoals aangegeven op onderstaande tekening.

Onderscheidingen

Wedstrijdzilver

5.4 VOORBEELD FOTO's

Bloemen – mooiste koningin, mooiste keizerin

Levend boeket, gedragen in de rechterhand

Mooiste koningspaar, mooiste keizerspaar

De koningin/keizerin legt de linkerhand op de onderarm van de koning/keizer

Handschoenen – ‘goed passend en schoon’

Soetelaarster

Marketentser

Sappeur

6. SAMENVATTING

Tekstuele aanpassingen op grond van besluiten van de normencommissie

* 0.1: Praktische aanwijzingen:

Er is geen deelnemende vereniging, die een vaandel heeft uitgereikt gekregen door of namens ZM de Koning der Belgen. Het nijken van het vaandel aan deze autoriteit is derhalve niet nader uitgewerkt bij het onderdeel 'beste vandeldrager'.

Deelname aan een wedstrijd op het terrein is uitsluitend mogelijk na deelname aan de optocht;

* 2.1/2.5: Indien een koning of keizer een jacquet draagt, dan wordt het gilet dichtgeknoopt gedragen, op de onderste knop na.

* 2.9: Hofdames zijn niet verplicht bloemen te dragen. Indien gedragen dan is alleen een levend bloemenboeket toegestaan; het boeket wordt dan in de rechterhand vastgehouden.